

Datum
30 mei 2001
Ons kenmerk
FO2001/U69817

Onderdeel
Afd. Financiële Organisatie
Binnenlands Bestuur

Inlichtingen
zie onder

Aantal bijlagen
4

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

CIRCULAIRE GEMEENTEFONDS van 30 mei 2001

Aan	de gemeentebesturen
Onderwerp	gemeentefonds
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Relatie met andere circulaires	meicirculaire van 2000 (FO2000/U71946), septembercirculaire van 2000 (FO2000/U86785), circulaire van 20 december 2000 (FO2000/U102484), maartcirculaire van 2001 (FO2001/U58241)
Geldig tot	1 juli 2002
Inlichtingen	9-11 uur: R.L.J. de Neef (070) 426 6208 N.P. Passchier (070) 426 6259 10-12 uur: A. Doeves (070) 426 6255 b.g.g. Y. Drese (070) 426 6277
E-mail	Dienstpostbus.BFO@minbzk.nl
Internet	http://www.minbzk.nl/ http://www.minfin.nl/
Gemnet	http://web.minfin.gemnet.nl/

Voorwoord

In 2001 en 2002 blijft het accres van het gemeentefonds zich voorspoedig ontwikkelen. De ramingen voor deze jaren zijn op dit moment achtereenvolgens 6,73% en 2,71%. De reële gemiddelde jaarlijkse groei over deze kabinetsperiode komt daarmee naar het zich laat aanzien uit op ongeveer 2,5%, dat is ruimschoots meer dan de verwachting van 1,8% aan het begin van de kabinetsperiode. Dit betekent dat de gemeenten in de periode 1998-2002 uit het gemeentefonds in totaal ongeveer f 2,5 miljard aan reële ruimte hebben ontvangen. Dit is prettig voor de gemeenten, maar in de eerste plaats van belang voor de burger.

Extra geld is belangrijk, maar belangrijker nog is wat er mee gedaan wordt en hoe het wordt ingezet. Het bereiken van de gewenste maatschappelijke effecten op veel beleidsterreinen is veelal een zaak van alle overheden gezamenlijk. Dit idee is de laatste tijd op grond van ervaringen met onder meer het grote stedenbeleid, maar ook met bijvoorbeeld de vuurwerkcramp in Enschede, bevestigd en versterkt. De overheden zijn tot elkaar 'veroordeeld'. In de praktijk kan men - in ieder geval achteraf - constateren dat de prioriteiten die de overheden uit zichzelf stellen, in belangrijke mate samenvallen. Het ligt daarom voor de hand dat de overheden actief en gericht de beleidsprioriteiten gezamenlijk vastleggen, daar waar de onderlinge afhankelijkheid nadrukkelijk speelt. Het ligt ook in de rede over de inzet voor de gezamenlijk vastgestelde prioriteiten afspraken te maken in termen van prestaties en geldstromen mede op basis van de ervaringen met het grote stedenbeleid.

Een succesvoorwaarde hierbij is transparantie. De gemeenten en provincies hebben inzicht in de omvang en verdeling van de eigen gemeentelijke respectievelijk provinciale geldstromen gerelateerd aan de prioriteiten en zij kunnen daarover ook gegevens leveren. Het Rijk op zijn beurt moet ook kennis hebben over de omvang en de verdeling van de geldstromen tussen de overheden in relatie tot de gestelde prioriteiten. Het *Plan van aanpak transparantie* zal hier op macro- en mesoniveau meer helderheid gaan geven.

Op het bestuurlijk overleg op 11 april jl. tussen het Rijk, het IPO en de VNG is het gezamenlijk aangeven van prioriteiten en het 'sturen' en monitoren van geldstromen aan de orde geweest. Het kabinet heeft daarbij aangegeven dat voor haar de prioriteiten liggen op het terrein van onderwijs, zorg en veiligheid. De VNG en het IPO werken nu, na overleg met het Rijk, plannen uit voor een verdere inzet van provincies en gemeenten rond de benoemde maatschappelijke prioriteiten. Duidelijk is in ieder geval dat een goede uitvoering van een en ander adequate afstemming vereist met de mede-overheden. De uitkomsten in 2002 van het *Plan van aanpak transparantie* - waarover ik de Tweede Kamer in juni een tussenrapportage stuur - en van de evaluatie van de normering, waartoe op het laatste bestuurlijk overleg besloten is, kunnen hierbij een ondersteunende rol vervullen.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

K.G. de Vries

1. Samenvatting

1.1 Bestuurlijke aspecten

Maatschappelijke prioriteiten

Op het bestuurlijk overleg tussen het Rijk, het IPO en de VNG op 11 april 2001 is gesproken over de inzet van de gemeenten en provincies voor maatschappelijke prioriteiten. Het kabinet heeft daarbij aangegeven dat voor haar de prioriteiten liggen op het terrein van onderwijs, zorg en veiligheid. De VNG en het IPO onderschrijven de maatschappelijke prioriteiten die het kabinet heeft geformuleerd. Zowel gemeenten als provincies voeren al beleid op deze prioritaire terreinen en benutten daarvoor de reeds beschikbare ruimte. De VNG en het IPO werken nu, na overleg met het Rijk, plannen uit voor een verdere inzet van provincies en gemeenten rond de benoemde maatschappelijke prioriteiten. Daarbij wordt bezien of gemeenten en provincies verhoudingsgewijs zo mogelijk een zelfde inzet als het Rijk kunnen nastreven. De afspraken worden gemaakt met inachtneming van de autonomie van gemeenten en provincies. De resultaten zullen volgens de bestaande evaluatiemethoden worden gevolgd (zie § 2.4).

BTW-compensatiefonds

De introductie van het BTW-compensatiefonds is, zoals bekend, voorzien op 1 januari 2003. De voor- en nadelen van de zogenoemde bruto-methode, waarbij er in de interne en externe verslaglegging niets verandert ten opzichte van de huidige situatie, en de netto-methode waarbij alle gemeentelijke budgetten en begrotingen en rekeningen geschoond zijn voor de BTW-component, worden momenteel onderzocht. Eind juni 2001 is hierover een bestuurlijk overleg. De minister van Financiën heeft op 11 mei 2001 een informatiepakket over het BTW-compensatiefonds naar de gemeenten gezonden (zie § 4.3).

Onderwijshuisvesting

Het onderzoek naar de verdeling van de middelen voor onderwijshuisvesting is afgerond. Het heeft geresulteerd in een aanpassing van de verdeling ten gunste van groeigemeenten en van kleinere gemeenten met streekscholen. Met ingang van 2002 worden drie nieuwe maatstaven geïntroduceerd. Het bedrag dat met deze nieuwe maatstaven is gemoeid, wordt op voorstel van de VNG gedekt uit de toename van het accres 2002. Op haar verzoek is de Tweede Kamer bij brief van 18 mei 2001 nader geïnformeerd over onze weging van argumenten bij diverse denkbare dekkingsvarianten (zie § 7.1).

Evaluatie f 100,- maatregel

De vigerende regelgeving voor de lokale lastenverlichting blijft voor 2002 ongewijzigd van kracht. De intentie van de maatregel blijft ongewijzigd, namelijk het doorgeven van de lastenverlichting aan alle huishoudens. In de komende tijd worden in het kader van de verkenning belasting- en premieheffing, die het kabinet thans voorbereidt, mogelijke alternatieven voor de f 100,- maatregel bezien. Deze alternatieven zullen onderwerp zijn van nader overleg tussen het Rijk en de VNG (zie § 8.1).

Evaluatie normeringsmethode

Op genoemd bestuurlijk overleg is eveneens besloten om een ambtelijke werkgroep de normeringsmethode te laten evalueren. De uitkomsten van de evaluatie zullen een rol spelen bij de besluitvorming over de inrichting van de normering in de komende kabinetsperiode (zie § 9.1). Gelijktijdig met deze circulaire is een brochure Normeringssystematiek aan de gemeenten gezonden. In deze brochure wordt uitleg gegeven over de voor het gemeentefonds en provinciefonds geldende normeringsmethode.

Invoering Euro

Veel gemeenten hebben vooruitgang geboekt met de invoering van de euro. Dit blijkt uit de monitor die dit voorjaar is gehouden. Alle gemeenten zijn individueel op de hoogte gesteld over de uitkomsten van hun gemeente. De vooruitgang die is geboekt, neemt niet weg dat het algemene beeld zorgen geeft en er nog grote risico's bestaan. Deze liggen vooral bij de gemeenten die achterlopen met name wanneer dat het geval is bij de sociale dienst, bij het testen en de conversie en bij de volledigheid en de kwaliteit van de eurovoorbereidingen. Bestuurlijk commitment bij de invoering is een succesvoorwaarde (zie § 9.2).

1.2 Financiële ontwikkelingen

Accressen

Tabel 1.2.1 geeft de accressen voor de periode 2000-2005. Bij de raming van de accressen voor 2001 en volgende jaren is rekening gehouden met de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2001.

Tabel 1.2.1 Accressen 2000-2005

uitkeringsjaar		2000	2001	2002	2003	2004	2005
accres in procenten		6,74%	6,73%	2,71%	2,98%	2,98%	2,98%
accres in miljoenen guldens	f	1.617,9	1.736,9	726,8	825,4	856,7	882,7
accres in miljoenen euro	€		788,2	329,8	374,6	388,8	400,6
verschil met de meicirculaire van 2000	f	-48,0	576,0	128,3	-165,7	-179,9	pm
	€		261,4	58,2	-75,2	-81,6	pm

Uitkeringsfactoren

Tabel 1.2.2 geeft de uitkeringsfactoren voor de jaren 2000-2005.

Tabel 1.2.2 Uitkeringsfactoren 2000-2005

uitkeringsjaar	2000	2001	2002	2003	2004	2005
uitkeringsfactor 'oude stijl'	1,262					
uitkeringsfactor 'nieuwe stijl'		1,193	1,211	1,239	1,263	1,296

Op grond van deze tabel kan worden geconcludeerd dat de uitkeringsfactoren voor de jaren 2001 en 2002 thans 21 respectievelijk 20 punten hoger uitkomen dan ten tijde van de septembercirculaire van 2000 werd geraamd.

2. Uitkeringsjaar 2001

2.1 Opbouw uitkeringen 2001

In tabel 2.1 geven wij de opbouw van de uitkeringen 2001. De tabel is geactualiseerd ten opzichte van de stand van de septembercirculaire van 2000. In de volgende paragrafen worden de mutaties toegelicht voor zover dat nog niet is gebeurd in eerdere circularies.

Met het oog op de invoering van de euro vermeldt deze tabel de bedragen zowel in guldens als in euro. In het algemeen wordt in deze circulaire de informatie voor het jaar 2001 aangeboden in beide valuta (zie ook de Verdeeltabel 2001 in bijlage 2). Vanaf het jaar 2002 worden alleen euro-bedragen gepresenteerd. Deze bedragen zijn afgerond in tonnen euro (zie de leeswijzer; bijlage 1).

Tabel 2.1 Opbouw uitkeringen 2001

	Raming deze circulaire in guldens ¹		September- circulaire van 2000 ²	Raming deze circulaire in euro ³	
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	€	€
Uitkeringen 2000		25.622,4	25.210,1		11.626,9
algemene mutaties					
- accres	1736,9		1160,9	788,2	
- behoedzaamheidsreserve 2001, inhouding	-460,0		pm	-208,7	
- behoedzaamheidsreserve 2001, uitkering	pm			pm	
- wachtgelden herindelingen	0,4		0,7	0,2	
- afschaffing milieuleges	8,5 @			3,9	
- precariobelasting	36,1 @			16,4	
- ophoging budget Waarderingskamer	-0,2		-0,1	-0,1	
- ophoging budget A+O-fonds	-0,3 @			-0,1	
		1.321,4			599,6
cluster sociale dienst/bijstand					
- fonds werk en inkomen/toeslagenbudget	-877,2		-879,1	-398,1	
- inkomensvoorziening kunstenaars	3,2		-1,2	1,4	
- stimulering swi	-1,2 @			-0,5	
- swi, taakstelling en efficiency	-12,0 @			-5,4	
- bijzondere bijstand, middelen RA	25,0 @			11,3	
- RBH, vangnetregeling huursubsidie	-9,2		-10,0	-4,2	
- vreemdelingenwet	13,4		pm	6,1	
		-858,1			-389,4
<i>(voortzetting op de volgende bladzijde)</i>					

¹ Het teken @ geeft aan dat een onderdeel in dit hoofdstuk niet wordt toegelicht. Zie verzameltabel 2.15.

² De vergelijking met de septembercirculaire is alleen opgenomen als de raming van het betreffende onderdeel is gewijzigd. Is dat niet het geval, dan vermeldt de kolom septembercirculaire van 2000 geen bedrag. Het teken # geeft een onderdeel aan dat niet werd geraamd in de septembercirculaire.

³ Eventueel afrondingsverschillen vanwege de weergave in € 0,1 miljoen. Zie de leeswijzer (bijlage 1).

Tabel 2.1 Opbouw uitkeringen 2001 (vervolg)

	Raming deze circulaire in guldens		September- circulaire van 2000	Raming deze circulaire in euro	
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	€	€
cluster zorg					
- voorzieningen gehandicapten					
* woningaanpassingen boven f 45.000	2,9 @			1,3	
* sociaal vervoer AWBZ-instellingen	- @		49,9	-	
- veiligheid leerlingenvervoer	1,0 @			0,5	
- onderwijshuisvesting, klassenverkleining	40,0 @			18,2	
- bejaardenoorden, taken G4	-1,3 @			-0,6	
- asielzoekers/GBA	14,8		pm	6,7	
		57,4			26,0
cluster kunst en ontspanning					
- afschaffing omroepbijdragen	-4,0 @			-1,8	
		-4,0			-1,8
cluster bestuursorganen					
- brutoering onkostenvergoeding	26,1		#	11,8	
		26,1			11,8
cluster overig/algemene ondersteuning					
- afloop verfijning monumenten	-4,1 @			-1,9	
		-4,1			-1,9
Uitkeringen 2001		26.161,2	25.621,8		11.871,4
waarvan					
- algemene uitkering/aanvullende uitkeringen		25.778,2	25.208,0		11.697,6
- overige uitkeringen					
* suppletie-uitkering Fwv (tweede tranche)	4,9		#	2,2	
* i.u. WUW-middelen	126,8 @			57,5	
* i.u. onderwijshuisvesting	148,1 @			67,2	
* i.u. Verdi	5,7 @			2,6	
* i.u. precariobelasting	97,5 @			44,2	
* i.u. sociaal vervoer AWBZ-instellingen	- @		35,7	-	
		383,0	413,8		173,8

Algemene uitkering

2.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2001

De huidige ontwikkeling van de uitkeringsbasis is voor ons aanleiding de uitkeringsfactor neerwaarts aan te passen met circa twee punten. Momenteel komt één punt uitkeringsfactor voor het jaar 2001 overeen met circa *f* 24,6 miljoen (€ 11,2 miljoen).

Sinds de septembercirculaire zijn bij een aantal maatstaven de ramingen verbeterd of is de overstap gemaakt van ramingen naar gegevens met een minder voorlopig karakter. Dit geldt met name voor de maatstaven die dit uitkeringsjaar nieuw zijn ingevoerd en voor de maatstaven die dit jaar volledig zijn herzien. Zo is de raming van de OZB-waarden aangepast op grond van de gegevens, die thans voor 2001 worden gebruikt bij de bevoorschotting. Deze berusten op informatie die in het najaar van 2000 door de gemeenten zelf is aangedragen of geaccordeerd (zie de brief van het ministerie van Financiën van 13 oktober 2000, Fipuli 2000-00671M).

Ook zijn de gemeentelijke herindelingen nauwkeuriger verwerkt, onder andere met betrekking tot de omvang van de nieuwe maatstaf herindeling.

Deze laatste wijzigingen hebben een neerwaarts effect op de uitkeringsfactor van in totaal circa vijf punten. Daartegenover staat een opwaarts effect op de andere maatstaven van in totaal één punt. Het saldo van circa vier punten negatief is voor ongeveer twee punten opgevangen door een vermindering van de verdeelreserve, die destijds is aangehouden voor aanpassingen van de nieuwe maatstaven (zie de meicirculaire van 2000, § 5.2). Voor de resterende twee punten verlagen wij de uitkeringsfactor. De verdeelreserve voor 2001 bedraagt momenteel nog ongeveer vier punten.

2.3 Accres 2001

Het accres 2001 bedraagt *f* 1736,9 miljoen (€ 788,2 miljoen). Dit bedrag is gebaseerd op:

- de structurele doorwerking van de nacalculatie 2000;
- de aanpassing van het accrespercentage op grond van de eerste suppletore begroting 2001.

De nacalculatie 2000

De nacalculatie 2000 heeft direct geen effect op het accres 2001. De nacalculatie 2000 ter grootte van *f* 48,0 miljoen (negatief) is namelijk reeds verwerkt in de algemene uitkering 2000 (zie de maartcirculaire van 2001, § 2.2). Na de verrekening met de behoedzaamheidsreserve is het saldo in april 2001 in één keer uitbetaald.

De nacalculatie 2000 heeft structureel wél een doorwerking naar de accresraming van 2001. Het verplichtingenbedrag 2000 van het gemeentefonds, dat ten grondslag ligt aan de accresraming, heeft immers een kleinere omvang dan aanvankelijk werd aangenomen. Reeds bij een gelijkblijvend niveau van de rijksuitgaven 2001 heeft dit een positief effect op de omvang van het accres 2001, zowel in relatieve als in absolute zin.

Het bijgesteld accres 2001

Het accrespercentage 2001 wordt nu geraamd op 6,73. Dat is 2,24 procentpunt hoger dan het voorlopige percentage van 4,49 dat een jaar geleden werd geraamd ten behoeve van de bevoorschotting over het jaar 2001 (zie de meicirculaire van 2000, § 4.3). In absolute zin is het accres 2001 nu bijgesteld tot *f* 1736,9 miljoen (€ 788,2 miljoen); een stijging van *f* 576,0 miljoen (€ 261,4 miljoen) ten opzichte van mei 2000.

Deze toename houdt verband met de mutatie in de rijksuitgaven die in de Voorjaarsnota voor het jaar 2001 wordt voorzien. Deze mutatie is het saldo van diverse uitgavenverhogende en uitgavenverlagende ontwikkelingen.

Het kabinet heeft in de Voorjaarsnota voor het jaar 2001 een bedrag van ruim *f* 6 miljard opgenomen aan extra intensivering ten opzichte van de Miljoenennota 2001. Deze extra middelen zijn grotendeels beschikbaar gesteld voor drie beleidsprioriteiten van het kabinet: onderwijs, zorg en veiligheid. Het gemeentefonds profiteert hiervan met name door de extra uitgaven voor onderwijs (in 2001 *f* 1,5 miljard; € 0,7 miljard). Alleen al die uitgaven leveren het gemeentefonds bijna *f* 0,3 miljard (circa € 0,1 miljard) extra op. Voor de normering zijn de extra uitgaven aan zorg van ruim *f* 2 miljard niet relevant, zodat het gemeentefonds hiervan geen doorwerking ondervindt. Door de mond- en klauwzeer-epidemie ontstaat er een tegenvaller van

f 0,4 miljard (€ 0,2 miljard), die een doorwerking heeft naar het gemeentefonds van circa f 80 miljoen (circa € 35 miljoen).

De ruimte voor de extra rijksuitgaven is met name het gevolg van een andere nominale ontwikkeling (ruilvoetvoordeel), van lagere rente-uitgaven, van onderuitputting op het terrein van de sociale zekerheid alsmede van lagere uitgaven aan EU-afdrachten en ontwikkelingssamenwerking. Ook zijn er diverse ruimtevergrotenende maatregelen getroffen. Voor een deel zijn deze bijstellingen (in feite uitgavenverlagingen) niet relevant voor het gemeentefonds.

Accressen 2000-2005

Tabel 2.3 geeft de accressen voor de periode 2000-2005. Voor 2000 is uitgegaan van de Voorlopige Rekening 2000 (zie de maartcirculaire van 2001, § 2.2). Voor de latere jaren geeft de tabel de ramingen zoals deze conform de normeringssystematiek zijn bepaald op basis van de Voorjaarsnota 2001 en de huidige stand van zaken bij de voorbereiding van de Rijksbegroting 2002 (de zogenoemde Kaderbrief 2002).

Opgemerkt wordt dat de raming voor het jaar 2003 is gebaseerd op een niet volledige onderbouwing van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Voor de jaren 2004 en 2005 geldt dat het accrespercentage van 2003 van 2,98 als technische veronderstelling wordt doorgetrokken. Overigens zijn de uitkomsten voor 2003 en verdere jaren zeer globale indicaties, omdat de verdere ontwikkeling van het accres in die jaren in sterke mate afhankelijk zal zijn van de opstelling van het nieuwe Regeerakkoord en de uitkomsten van de evaluatie van de normeringssystematiek.

Tabel 2.3 Accressen 2000-2005

uitkeringsjaar		2000	2001	2002	2003	2004	2005
accres in procenten		6,74%	6,73%	2,71%	2,98%	2,98%	2,98%
accres in miljoenen guldens	f	1.617,9	1.736,9	726,8	825,4	856,7	882,7
accres in miljoenen euro	€		788,2	329,8	374,6	388,8	400,6
verschil met de	f	-48,0	576,0	128,3	-165,7	-179,9	pm
meircirculaire van 2000	€		261,4	58,2	-75,2	-81,6	pm

Op grond van deze bijgestelde ramingen komen de accressen voor de jaren 2001 en 2002 uit op f 1736,9 miljoen (€ 788,2 miljoen) en f 726,8 miljoen (€ 329,8 miljoen). Dat is f 576,0 miljoen (€ 261,4 miljoen) respectievelijk f 128,3 miljoen (€ 58,2 miljoen) meer dan werd gemeld in de meircirculaire van 2000.

2.4 Reële accressen 2001 en 2002

De accressen van 2001 en 2002 betekenen dat het gemeentefonds in die jaren een aanzienlijke *reële* groei vertoont. Alleen reeds door de nu voorgenomen intensiveringen valt het reële accres van het gemeentefonds ruim f 200 miljoen (meer dan € 90 miljoen) hoger uit dan in september jl. werd geraamd.

Tabel 2.4 illustreert deze sterke toename aan de hand van een vergelijking van de accressen voor twee momenten, namelijk september 2000 (stand Miljoenennota 2001, zie de septembercirculaire van 2000, tabel 4.3.2) en mei 2001 (stand Voorjaarsnota 2001, zie deze circulaire, tabel 2.3).

Tabel 2.4 De ontwikkeling van de accressen 2001 en 2002 in reële termen

uitkeringsjaar		2001	2002	2001-02
<i>septembercirculaire van 2000</i>				
- nominaal accrespercentage		3,82%	3,50%	
- ontwikkeling prijs BBP		3,60%	2,00%	
- reëel accrespercentage		0,21%	1,47%	
- nominaal accres in miljoenen guldens	f	993,5	920,2	1913,7
- reëel accres in miljoenen guldens	f	52,0	394,4	446,4
- reëel accres in miljoenen euro	€			202,6
<i>meicirculaire van 2001</i>				
- nominaal accrespercentage		6,73%	2,71%	
- ontwikkeling prijs BBP		4,90%	1,90%	
- reëel accrespercentage		1,74%	0,79%	
- nominaal accres in miljoenen guldens	f	1736,9	726,8	2463,7
- reëel accres in miljoenen guldens	f	438,8	214,5	653,3
- reëel accres in miljoenen euro	€			296,5
<i>mutatie reëel accres</i>				
- in miljoenen guldens	f			206,9
- in miljoenen euro	€			93,9

Voor het jaar 2001 werd in september een nominaal accres verwacht van ruim f 993 miljoen (3,82%). Op grond van de *Macro Economische Verkenningen 2001* werd toen reeds een hoge inflatie verwacht (3,6%), zodat een reëel accres resteerde van f 52 miljoen (0,21%).

Momenteel wordt voor het jaar 2001 een accres verwacht van 1736,9 miljoen (6,73%). Bij de huidige raming van de prijsontwikkeling 2001 (volgens het *Centraal Economisch Plan 2001* 4,90%) betekent dit een reëel accres van ruim f 438 miljoen (1,74%). Volgens de huidige inzichten valt het reële accres veel hoger uit dan in september werd geraamd, ondanks de sterk oplopende inflatie. Door de beleidsintensivering lopen de rijksuitgaven namelijk nog sterker op.

Voor het jaar 2002 wordt in de tabel dezelfde exercitie uitgevoerd. Voor de twee uitkeringsjaren 2001 en 2002 samen leiden de ontwikkelingen sinds september jl. tot een toename van het reële accres van meer dan f 200 miljoen (ruim € 90 miljoen).

Afspraken met VNG en IPO

Tegen de achtergrond van deze ruime reële accressen (zowel bij het gemeentefonds als het provinciefonds) heeft het kabinet met de VNG en het IPO een discussie gevoerd over de vraag of de gemeenten en provincies bereid zijn de maatschappelijke prioriteiten op de terreinen onderwijs, zorg en veiligheid ook in financiële zin extra te ondersteunen. Deze discussie heeft geleid tot volgende afspraak die betrekking heeft op het gemeentefonds zowel als het provinciefonds:

De VNG en het IPO onderschrijven de maatschappelijke prioriteiten zoals die door het kabinet zijn geformuleerd. Zowel gemeenten als provincies voeren al beleid op deze prioritaire terreinen

(zie plannen ter versterking van de handhaving, extra inspanningen voor onderwijshuisvesting en de BANS-afspraken van vorig jaar met extra aandacht voor de jeugd en revitalisering platteland). Gemeenten en provincies benutten daarvoor de reeds beschikbare budgettaire ruimte. Gezien het ruime reële accres voor 2002 (bij MN2001 al circa ½ miljard en als gevolg van de besluitvorming door het kabinet daarbovenop circa ¼ miljard) werken VNG en IPO na overleg met het kabinet plannen uit voor een verdere inzet van gemeenten en provincies rond de benoemde maatschappelijke prioriteiten. Daarbij wordt bezien of gemeenten en provincies verhoudingsgewijs zo mogelijk een zelfde inzet als het Rijk kunnen nastreven. De afspraken worden gemaakt met inachtneming van de autonomie van gemeenten en provincies. De resultaten zullen volgens de bestaande evaluatiemethoden worden gevolgd.

2.5 Wachtgelden herindeling

De algemene uitkering wordt voor 2001 ten opzichte van de uitkering 2000 verhoogd met *f* 0,4 miljoen (€ 0,2 miljoen) in verband met de ontwikkeling van het artikel Wachtgelden gemeentelijke herindeling op de begroting van BZK. Dat is *f* 0,3 miljoen (€ 0,1 miljoen) minder dan eerder als mutatie was voorzien.

Jaarlijks vindt er een mutatie plaats van de algemene uitkering op basis van de uitputting op de begroting van BZK bij het artikel Wachtgelden gemeentelijke herindeling.

Uitvoeringsgegevens leiden thans tot aanpassing van de reeks. Tabel 2.5 geeft de reeks volgens de huidige uitvoeringsgegevens.

Tabel 2.5 Mutaties met betrekking tot wachtgelden herindeling

uitkeringsjaar	2000	2001	2001	2002	2003	2004	2005	2006
valuta	<i>f</i>	<i>f</i>	€	€	€	€	€	€
cumulatief	25,9 ¹	26,3	11,9	11,6	12,0	12,2	12,1	12,2
mutatie per jaar		0,4	0,2	-0,3	0,4	0,2	-0,1	0,1

¹ Zie de maartcirculaire van 2001, § 2.3.

2.6 Budget Waarderingskamer

Wij verlagen de algemene uitkering ten opzichte van de uitkering 2000 met *f* 0,2 miljoen (€ 0,1 miljoen) in verband met een structurele verhoging van het budget van de Waarderingskamer. Dit is *f* 0,1 miljoen (€ 0,0 miljoen) meer dan eerder werd aangekondigd. Inmiddels is namelijk gebleken dat de kosten van de Waarderingskamer sterker zijn gestegen dan destijds werd voorzien.

2.7 FWI

De uitname uit het gemeentefonds voor het Fonds Werk en Inkomen (FWI) wordt gesteld op *f* 877,2 miljoen (€ 398,1 miljoen). Dat is *f* 1,9 miljoen (€ 0,9 miljoen) minder dan eerder werd berekend. Dit bedrag wordt weer toegevoegd aan het gemeentefonds. Deze bijstelling houdt verband met herberekeningen van de uitname.

Eerder informeerden wij u over de uitname van het 10% gemeentelijk aandeel in de bijstands-uitkeringen in verband met de instelling van het FWI. Deze is toen bepaald op f 879,1 miljoen (zie de septembercirculaire van 2000, § 5.6). Gebleken is dat bij de vaststelling van dat bedrag abusievelijk ook een onderdeel is betrokken dat niet naar het FWI is gegaan, maar ook in de toekomst onder het oude bekostigingsregime zal vallen (90% declaratie bij het ministerie van SZW, 10% gemeentelijk aandeel). Het bedrag dat voor dat onderdeel behoort bij het 10%-aandeel had in het gemeentefonds moeten blijven.

Het gaat om de door gemeenten gemaakte kosten in verband met aan derden opgedragen onderzoek naar de levensvatbaarheid van bedrijven van zelfstandigen aan wie bijstand wordt verstrekt (onderzoekskosten). De correctie leidt ertoe dat thans f 1,9 miljoen van de begroting van SZW structureel wordt teruggeboekt naar het gemeentefonds. Dit bedrag wordt verdeeld op dezelfde wijze als het destijds is uitgenomen.

2.8 Inkomensvoorziening kunstenaars (WIK)

Wij verhogen de algemene uitkering met f 3,2 miljoen (€ 1,4 miljoen) in verband met de Wet inkomensvoorziening kunstenaars (WIK). Dit bedrag is het saldo van een eerder aangekondigde uitname van f 1,2 miljoen (€ 0,5 miljoen) en een eenmalige toevoeging van f 4,4 miljoen (€ 2,0 miljoen) in verband met de ontwikkeling van het gebruik van de WIK.

Sinds 1 januari 1999 kunnen kunstenaars aanspraak maken op deze speciale inkomensvoorziening, waardoor zij niet meer afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. De WIK-uitkering wordt ten laste van de begroting van SZW verstrekt door een aantal aangewezen centrumgemeenten. Naast een uitkering kunnen kunstenaars via de WIK ook aanspraak maken op voorzieningen voor de beroepsuitoefening. OCenW bekostigt dit flankerend beleid. Bij de invoering van de WIK is een reeks van uitnamen uit het gemeentefonds afgesproken in verband met besparingen bij de gemeenten, onder andere op de bijstandslasten (zie de meicirculaire van 1998, § 4.6). De omvang van deze uitnamen is destijds gebaseerd op een raming van het aantal kunstenaars dat van een bijstandsuitkering zou overgaan naar de WIK. Omdat de werkelijke deelname mogelijk kon afwijken van deze raming werd overeengekomen dat vanaf 2001 verrekening zou plaatsvinden van het afwijkend beslag op de middelen. Wat betreft het flankerend beleid is daartoe een methodiek afgesproken.

Aan deze afspraak wordt nu uitvoering gegeven. Het aantal deelnemers aan de WIK is ultimo 1999 aanzienlijk lager geweest dan bij de start van de regeling werd geraamd. Overeenkomstig de afgesproken methodiek valt daardoor een deel van het bedrag vrij, dat was gereserveerd voor het flankerend beleid in 2001. Op grond daarvan stort OCenW f 4,4 miljoen (€ 2,0 miljoen) terug in het gemeentefonds.

Bij de uitname voor de WIK zijn de bedragen per eenheid destijds niet aangepast. Door de daling van het aantal bijstandsontvangers verloopt de uitname namelijk vrijwel automatisch. Bij de toevoeging worden de bedragen per eenheid nu evenmin aangepast.

2.9 Vangnetregeling huursubsidie

De uitname uit het gemeentefonds ten behoeve van de Regeling bijdrage huurlasten (RBH), ook wel aangeduid met Vangnetregeling huursubsidie, wordt gesteld op *f* 9,2 miljoen (€ 4,2 miljoen). Dat is *f* 0,8 miljoen (€ 0,4 miljoen) minder dan eerder werd aangekondigd. De uitname heeft voor *f* 4,6 miljoen (€ 2,1 miljoen) een structureel karakter en is voor het overige eenmalig.

De gemeenten zijn sinds 1 juli 1998 belast met de uitvoering van de RBH. Deze regeling biedt een tijdelijk vangnet aan huishoudens die een plotselinge inkomensachteruitgang ondervinden, terwijl zij nog geen recht hebben op huursubsidie. Zonder dit vangnet zouden zij aanspraak kunnen maken op de woonkostentoeslag van de bijzondere bijstand. Vanwege de daaruit voortvloeiende besparingen op de bijstand werden al eerder bedragen van *f* 7,0 miljoen en *f* 10,2 miljoen aan het gemeentefonds onttrokken (in totaal € 7,8 miljoen, zie de meicirculaires van 1998, § 3.7 en 1999, § 5.8).

Deze uitnamen hadden een voorlopig karakter in afwachting van onderzoek naar de definitieve omvang van de besparing. Na de afsluiting van dit onderzoek was ons voornemen om nog eens *f* 10,0 miljoen (€ 4,5 miljoen) uit het gemeentefonds over te hevelen naar de begroting van VROM (zie de septembercirculaire van 2000, § 5.8). Na overleg over deze aangelegenheid met de VNG heeft de staatssecretaris van VROM besloten de extra uitname voor de RBH te beperken tot *f* 4,6 miljoen (€ 2,1 miljoen) structureel met ingang van het jaar 2000. Omdat het jaar 2000 inmiddels ten einde was en de mutatie voor 2000 nog niet was gerealiseerd, vindt in 2001 een eenmalige extra uitlichting plaats van *f* 4,6 miljoen.

De evaluatie van de RBH is hiermee afgesloten. De mutatie zal worden verdeeld volgens het ijkpunt voor het onderdeel bijzondere bijstand binnen het cluster sociale dienst/bijstand.

2.10 Nieuwe vreemdelingenwet

Wij verhogen de algemene uitkering voor het jaar 2001 met *f* 13,4 miljoen (€ 6,1 miljoen) in verband met de invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet (Nvw). Ook in de jaren na 2001 vinden voor dit onderwerp mutaties plaats in de algemene uitkering.

Voor de inhoudelijke achtergrond van deze mutaties verwijzen wij naar de eerdere informatie over de Nvw in de meicirculaire van 2000, § 5.5. In die circulaire werd uitgegaan van een toevoeging van *f* 17,9 miljoen op basis van invoering van de wet per 1 januari 2001. Nadat in september 2000 duidelijk was geworden dat dit niet haalbaar was, is in afwachting van de exacte invoeringsdatum in de Opbouwtafel 2001 een pro-memorie bedrag opgenomen (zie de septembercirculaire van 2000, § 5.9).

Op grond van de invoering van de Nvw per 1 april 2001 is nu besloten tot een toevoeging voor het jaar 2001 van *f* 13,4 miljoen, driekwart van het oorspronkelijk aangekondigde bedrag. De mutaties voor de jaren 2002 en verder zijn vervolgens bijgesteld. Tabel 2.10 geeft voor de jaren 2001 tot en met 2005 de reeks die met de invoering van de wet is gemoeid.

Tabel 2.10 Mutaties met betrekking tot de nieuwe Vreemdelingenwet

uitkeringsjaar	2001	2001	2002	2003	2004	2005
valuta	f	€	€	€	€	€
<i>uitvoeringskosten bijstand</i>						
- cumulatief	7,7	3,5	3,5	3,7	4,3	4,4
- mutatie per jaar	7,7	3,5	0,0	0,2	0,6	0,1
<i>bijzondere bijstand</i>						
- cumulatief	5,7	2,6	5,5	6,3	5,1	3,2
- mutatie per jaar	5,7	2,6	2,9	0,8	-1,2	-1,9
<i>totaal</i>						
- cumulatief	13,4	6,1	9,0	10,0	9,4	7,6
- mutatie per jaar	13,4	6,1	2,9	1,0	-0,6	-1,8

De (eventuele) mutaties na 2005 zullen in een later stadium nader worden bepaald.

De in de tabel genoemde mutaties worden op de gebruikelijke wijze verdeeld: bij de uitvoerings-kosten bijstand via de maatstaven uitvoeringskosten bijstandsonvangers en laag inkomen en bij de uitkeringen bijzondere bijstand via de maatstaven bijstandsonvangers, laag inkomen, uitkeringsontvangers en minderheden.

Aangezien de Nvw mettertijd een toename tot gevolg zal hebben van de aantallen eenheden op de maatstaven bijstandsonvangers, huishoudens met laag inkomen, uitkeringsontvangers en minderheden, is bij deze maatstaven geen verhoging van de bedragen per eenheid noodzakelijk. De middelen zullen door die toename automatisch naar de betreffende gemeenten vloeien. Dit geldt niet voor de maatstaf uitvoeringskosten bijstandsonvangers, die gefixeerd is op een historische waarde. Om die reden worden de in de tabel genoemde bedragen voor uitvoeringskosten bijstand voor 90% verdeeld door verhoging of verlaging van het bedrag per eenheid op de maatstaf uitvoeringskosten bijstandsonvangers.

2.11 Asielzoekers/GBA

Wij voegen f 14,8 miljoen (€ 6,7 miljoen) toe aan de algemene uitkering voor het jaar 2001 als compensatie voor de vermindering van de specifieke uitkering die de gemeenten ontvangen op grond van het Faciliteitenbesluit opvangcentra. Ook in latere jaren treden in dit verband mutaties op in de algemene uitkering.

Door een wijziging van het Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) worden asielzoekers die in een opvangcentrum verblijven per 1 juni 2000 na zes maanden ingeschreven in de GBA (zie Stb. 2000, 151). Voorheen gebeurde dit na één jaar. Naar aanleiding van deze wijziging is ook het Faciliteitenbesluit opvangcentra aangepast, omdat de gemeenten met een opvangcentrum anders voor bepaalde categorieën asielzoekers een dubbele tegemoetkoming zouden verkrijgen: enerzijds via een gemeentefondsvervangende specifieke uitkering, anderzijds via het gemeentefonds.

De specifieke uitkering op basis van het Faciliteitenbesluit opvangcentra is daarom neerwaarts gecorrigeerd (zie Stb. 2001, 60). De middelen die door deze correctie vrijvallen op de begroting van Justitie worden toegevoegd aan het gemeentefonds om daarmee de vermindering van de specifieke uitkering te neutraliseren (zie ook de septembercirculaire van 2000, § 5.11). Tabel 2.11 geeft de vrijval, zoals die op grond van voorlopige inzichten is geraamd. Bij tweede

suppletore begroting gemeentefonds 2001 zullen de bedragen vermoedelijk worden aangepast naar aanleiding van dan bekende realisatiecijfers over de vervroegde inschrijving.

Tabel 2.11 Mutaties in verband met vervroegde inschrijving in GBA

uitkeringsjaar	2001	2001	2002	2003	2004	2005
valuta	f	€	€	€	€	€
cumulatief	14,8	6,7	5,5	4,2	2,9	pm
mutaties per jaar	14,8	6,7	-1,2	-1,4	-1,3	pm

In 2004 worden de toevoegingen aan het gemeentefonds nader bezien in relatie tot de werkelijk gerealiseerde vrijval op de begroting van Justitie.

Voor het jaar 2004 is onder meer gekozen omdat verwacht mag worden dat in dat jaar een goed beeld bestaat van de effecten die de nieuwe Vreemdelingenwet heeft op de aantallen die in een asielzoekerscentrum verblijven. Tevens zal dan de toevoeging voor 2004 en latere jaren worden geraamd. De bedoeling is de reeks vanaf 2004 'for better and worse' vast te stellen en niet meer na te calculeren.

In de septembercirculaire van 2000 hebben wij reeds toegelicht dat de mutaties geen specifieke verdeling behoeven. U zult de neerslag van de mutaties dan ook niet aantreffen in de Verdeeltabellen.

2.12 Bruterijg onkostenvergoeding gemeentebestuurders

Wij verhogen de algemene uitkering met ingang van het jaar 2001 met f 26,1 miljoen (€ 11,8 miljoen) in verband met de herziening van de vaste onkostenvergoeding voor gemeentebestuurders, die voortvloeit uit de aangescherpte belastingwetgeving.

Gemeentebestuurders ontvangen een algemene onkostenvergoeding, waarvan de hoogte uiteenloopt naar de functie van de bestuurders en naar het inwonertal van de gemeente. De vergoeding is bedoeld als een tegemoetkoming in de onkosten, waarbij wordt verondersteld dat de gemeentebestuurders deze gemiddeld in gelijke mate maken. Tot voor kort was zij vrijgesteld van belastingen. Op grond van aangescherpte belastingwetgeving kan de vergoeding echter niet langer onbelast worden verstrekt. Het kabinet heeft daarom besloten het systeem aan te passen. De nieuwe regeling is gelijktijdig met het nieuwe belastingstelsel per 1 januari 2001 van kracht geworden.

Bij deze aanpassing zijn de kostensoorten fax/pc en cursussen/congressen ondergebracht in de bedrijfsvoering. Dit betekent dat deze zaken in de toekomst rechtstreeks door de organisatie worden verstrekt. Op grond van de gemiddelde uitgaven in 1998 is het aandeel vastgesteld van deze kostensoorten in de totale kosten, waarna dit aandeel in mindering is gebracht op de huidige vaste kostenvergoeding. Door het resulterende bedrag te bruterijg op grond van de nieuwe belastingwetgeving is uiteindelijk de nieuwe vaste kostenvergoeding bepaald.

De gemeenten worden voor de extra kosten van de bruterijg gecompenseerd via het gemeentefonds. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat de compensatie geen betrekking heeft op de categorieën ambtsdragers die niet onder het loonbelastingregime vallen en hiervoor ook niet hebben geopteerd. Dit in verband met de aftrekmogelijkheden van de

werkelijk gemaakte kosten op het resultaat uit onderneming, zoals die per 1 januari 2001 bestaan. Uiteindelijk zijn de extra kosten van de brutoering geraamd op f 26,1 miljoen structureel. Wij verdelen de toevoeging van dit bedrag aan de algemene uitkering via enkele maatstaven van het cluster Bestuursorganen.

2.13 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

Inclusief de aanvullende uitkering bedraagt de algemene uitkering voor het jaar 2001 naar huidig inzicht f 25.778,2 miljoen (€ 11.697,6 miljoen). In dit bedrag is de suppletie-uitkering niet opgenomen (zie ook § 2.14).

De uitkeringsfactor verhogen wij van het niveau van 1,172 naar het voorlopig niveau van 1,193. Hierbij is rekening gehouden met de onderwerpen behandeld in de §§ 2.2 tot en met § 2.12, § 2.14, § 2.15 en § 7.4. De voorlopige bedragen per eenheid op de verdeelmaatstaven treft u aan in de Verdeeltabel 2001 in bijlage 2.

Overige uitkeringen

2.14 Suppletie-uitkering 2001-2004

De suppletieregeling 2001-2005, die geldt in verband met de aanpassing van het verdeelstelsel per 1 januari 2001, wijzigen wij voor de gemeente Amsterdam.

De suppletie-uitkering voor de periode 2001-2004 bewerkstelligt een gefaseerde overgang naar de nieuwe verdeling. Eerder is uiteengezet op welke wijze de hoogte van deze uitkering is bepaald. Daarbij zijn tevens de bedragen per gemeente voor de jaren 2001 tot en met 2004 gepubliceerd (zie de meicirculaire van 2000, bijlage 5).

De reacties op de regeling en op de achterliggende specificatie van de herverdeeleeffecten leiden tot herziening van de suppletie-uitkering bij de gemeente Amsterdam. Bij Amsterdam bleek de berekening van het herverdeeleeffect gebaseerd op een foutieve waarde op één van de maatstaven. Deze meetfout was in ander verband reeds erkend en hersteld. Daarom is de specificatie van het herverdeeleeffect gecorrigeerd, waardoor Amsterdam een suppletie-uitkering zal ontvangen van f 4.599.000,- in het jaar 2001 via f 3.832.500,- in 2002 en f 2.555.000,- in 2003 aflopend naar f 1.277.500,- in het jaar 2004.

Om herberekening van de suppletie-uitkering voor alle gemeenten te vermijden, wordt het effect van deze correctie ten laste gebracht van de algemene uitkering. Dit heeft een licht negatief effect op de uitkeringsfactor. De som van de gemeentelijke suppletie-uitkeringen wijkt daardoor in de jaren 2001 tot en met 2004 sterker af van nul. Dit totaal wordt in de Opbouwtablel vermeld bij de overige uitkeringen.

Verzameltabel

2.15 Verzameltabel 2001

De Opbouwtablel 2001 bevat een aantal onderdelen die in dit hoofdstuk niet nader zijn toegelicht. In de tabel zijn zij aangeduid met het teken @. Deze onderwerpen zijn reeds behandeld in voorafgaande circulaire. Tabel 2.15 geeft per onderwerp de vindplaats van de toelichting en het bedrag.

Tabel 2.15 Verzameltabel 2001

Onderwerp/maatregel	Circulaire/vindplaats toelichting ¹	Bedrag mln gld
algemene mutaties		
- afschaffing milieuleges	mei 1998, § 3.14	8,5
- precariobelasting	mei 1999, § 4.14	36,1
- budget A+O-fonds	mei 2000, § 11.8; sept. 2000, § 5.5	-0,3
cluster sociale dienst/bijstand		
- stimulering swi	september 1998, § 6.4	-1,2
- swi, taakstelling efficiency	september 1998, § 5.7	-12,0
- bijzondere bijstand, middelen RA	mei 1999, § 4.7	25,0
cluster zorg		
- woningaanpassingen boven f 45.000	mei 2000, § 4.8	2,9
- sociaal vervoer AWBZ-instellingen	december 2000, § 1	-
- veiligheid leerlingenvervoer	mei 2000, § 5.8	1,0
- onderwijshuisvesting, klassenverkleining RA	september 1998, § 5.10	40,0
- bejaardenoorden G4	mei 2000, § 5.9	-1,3
cluster kunst en ontspanning		
- afschaffing omroepbijdragen	september 2000, § 4.4	-4,0
cluster overig/algemene ondersteuning		
- afloop verfijning monumenten	juni 1994, § 12.21	-4,1
integratie-uitkeringen		
- WUW-middelen	september 1993, § 3.6	126,8
- onderwijshuisvesting	brief 30 augustus 1996	148,1
- Verdi	mei 1998, § 3.16	5,7
- precariobelasting	mei 1999, § 4.14; sept. 2000, § 4.7	97,5
- sociaal vervoer AWBZ-instellingen	december 2000, § 1	-

¹ De circulaires zijn aangeduid met de maand van hun verschijning.

Voorschotbetalingen

2.16 Voorschotbetalingen 2001

De wijziging van de uitkeringsfactor 2001 en de wijziging van enkele bedragen die behoren bij de verdeelmaatstaven brengen een aanpassing met zich van de voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2001. De aanpassing van de bedragen per eenheid valt af te leiden uit de kolom "wijzigingen 2001 volgens deze circulaire" van tabel 1 van bijlage 2. Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat de wijziging in diverse bedragen per eenheid, die is meegedeeld in § 1 van de decembercirculaire van 2000 (FO2000/U102484), reeds in de voorschotbetalingen 2001 is verwerkt. Zie ook § 6 van genoemde circulaire.

De aanpassing vindt als volgt plaats:

- per valutatdatum 3 juli 2001 zal in één keer een verrekening plaatsvinden over de maanden januari tot en met juni;
- met ingang van 3 juli 2001 wordt de wijziging opgenomen in het termijnbedrag voor 2001.

3. Uitkeringsjaar 2002

3.1 Opbouw uitkeringen 2002

In tabel 3.1 geven wij de opbouw van de uitkeringen 2002. Ook deze tabel is geactualiseerd ten opzichte van de stand van de septembercirculaire van 2000. In de volgende paragrafen worden de mutaties toegelicht. Wij wijzen er op dat alle bedragen met betrekking tot dit uitkeringsjaar in euro luiden, inclusief de bedragen vermeld in de toelichtingen.

Tabel 3.1 Opbouw uitkeringen 2002 (in miljoenen euro) ¹

	Raming deze circulaire in euro ²	September- circulaire van 2000 ³
Uitkeringen 2001	11.871,4	11.626,7
algemene mutaties		
- accres	329,8	271,6
- behoeftzaamheidsreserve 2002, inhouding	<i>pm</i>	
- behoeftzaamheidsreserve 2002, uitkering	<i>pm</i>	
- wachtgelden herindelingen	-0,3 @	0,1
- A + O fonds	-0,1	#
	329,5	
cluster sociale dienst/bijstand		
- fonds werk en inkomen/toeslagenbudget	<i>pm</i> @	
- inkomensvoorziening kunstenaars	0,9 @	2,9
- stimulering swi	-0,5 @	
- swi, taakstelling en efficiency	-5,0 @	
- bijzondere bijstand, middelen RA	11,3 @	
- RBH, vangnetregeling huursubsidie	2,1 @	#
- vreemdelingenwet	2,9 @	<i>pm</i>
	11,7	
cluster zorg		
- voorzieningen gehandicapten		
* sociaal vervoer AWBZ-instellingen	- @	-2,9
* middelen Regeerakkoord	22,7 @	
- decentralisatie onderwijshuisvesting	-0,9 @	
- klassenverkleining	22,7 @	
- asielzoekers/GBA	-1,2 @	#
- leerlingenvervoer SBO	1,5	#
	44,8	
cluster fysiek milieu		
- milieu-apparaatskosten	0,2 @	
- bouwstoffenbesluit	- @	<i>pm</i>
	0,2	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

¹ Eventueel afrondingsverschillen vanwege de weergave in € 0,1 miljoen. Zie de leeswijzer (bijlage 1).

² Het teken @ geeft aan dat een onderdeel in dit hoofdstuk niet wordt toegelicht. Zie verzameltabel 3.9.

³ De vergelijking met de septembercirculaire is alleen opgenomen als de raming van het betreffende onderdeel is gewijzigd. Is dat niet het geval, dan vermeldt de kolom septembercirculaire van 2000 geen bedrag. Het teken # geeft een onderdeel aan dat niet werd geraamd in de septembercirculaire.

Tabel 3.1 Opbouw uitkeringen 2002 (vervolg)

	Raming deze circulaire in euro	September- circulaire van 2000
cluster bestuursorganen		
- dualisering lokaal bestuur	<u>11,3</u>	#
	11,3	
cluster overig/algemene ondersteuning		
- afloop verfijning monumenten	-3,3 @	
- VBS Waterweggebied	pm @	
- WTS/compensatie Waddengemeenten	pm @	
- grenswijziging Den Haag e.o.	<u>-8,0</u>	
	-11,3	
Uitkeringen 2002	12.257,6	11.945,6
waarvan		
- algemene uitkering/aanvullende uitkeringen	12.155,5	11.839,2
- overige uitkeringen		
* suppletie-uitkering Fwv (tweede tranche)	2,2 @	#
* i.u. WUW-middelen	53,1 @	
* i.u. Verdi	2,6 @	
* i.u. precariobelasting	44,2 @	
* i.u. sociaal vervoer AWBZ-instellingen	<u>- @</u>	6,4
	102,2	

Algemene uitkering

3.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2002

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis in 2002 ten opzichte van 2001 leidt tot een daling van de uitkeringsfactor die wij ramen op tien punten. Eén punt uitkeringsfactor komt naar huidig inzicht in 2002 overeen met een bedrag van € 11,4 miljoen.

De ramingen van de volumina bij een groot aantal maatstaven zijn aangepast op grond van de meest recente informatie over het niveau 2001 en de te verwachten ontwikkeling in de komende jaren. Dit geldt onder andere voor de inkomstenmaatstaf, het inwonertal, de aantallen jongeren, woonruimten en bedrijfsvestigingen. Het gezamenlijk negatief effect van deze aanpassingen belooft circa negen punten.

Tegelijkertijd zijn de ramingen van de effecten herindelingen bijgesteld met een negatief effect van circa drie punten (zie § 2.2). Tenslotte treedt een negatief effect van circa twee punten op als gevolg van de verwerking van enige wijzigingen via de uitkeringsfactor. Het gaat met name om de verdeling van de middelen voor de onderwijshuisvesting (zie § 7.1).

Tegenover het totaal van deze negatieve effecten plaatsen wij een verlaging van de verdeelreserve met vier punten, zodat per saldo een neerwaartse bijstelling van de voorlopige uitkeringsfactor 2002 resteert van circa tien punten. De verdeelreserve voor 2002 bedraagt momenteel circa vijf punten.

3.3 Accres 2002

Wij verhogen de algemene uitkering 2002 met € 329,8 miljoen ten opzichte van het uitkeringsjaar 2001. De behoedzaamheidsreserve 2002 ramen wij vooralsnog pro memorie.

Het accres van € 329,8 miljoen komt overeen met de geactualiseerde accresraming in tabel 2.3. Dit bedrag ligt € 58,2 miljoen boven het accres dat tot nog toe was verwerkt in de Opbouwtabel 2002 op grond van de ramingen van mei 2000 (zie de meicirculaire van 2000, § 4.3). Wat betreft de behoedzaamheidsreserve geldt dat deze alleen wordt verwerkt in de Opbouwtabel van het lopende jaar. De inhouding van € 208,7 miljoen (f 460 miljoen) is momenteel verdisconteerd in de Opbouwtabel 2001 (zie tabel 2.1). Omdat de lopende uitkering 2001 de grondslag vormt voor de uitkering 2002 werkt deze inhouding vanzelf door naar de latere jaren.

In het voorjaar van 2002 zal de inhouding voor de behoedzaamheidsreserve 2001 verrekend worden met de nacalculatie over het uitkeringsjaar 2001. Het resultaat wordt bij de maartcirculaire van 2002 vastgelegd in de Opbouwtabel 2001. Vanaf dat moment zal de inhouding van € 208,7 miljoen voor de behoedzaamheidsreserve 2002 verwerkt worden in de Opbouwtabel 2002.

De besluitvorming die jaarlijks in het voorjaar binnen het kabinet plaatsvindt over de begroting van het volgend jaar is naar haar aard nog op hoofdlijnen en zal in de zomermaanden nader worden uitgewerkt. Deze besluitvorming krijgt vervolgens haar beslag in de Miljoenennota en de daarbij behorende begroting die op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Voor 2002 is op dit moment bekend dat een uitgavenimpuls wordt voorgesteld van circa € 3,6 miljard, waarvan circa € 1,0 miljard voor onderwijs, circa € 1,4 miljard voor zorg, en circa € 0,6 miljard voor veiligheid. Tevens zal de aanpak van arbeidsmarktknelpunten in delen van de collectieve sector prioriteit krijgen. Uiteraard is voor deze extra uitgaven binnen de uitgavenkaders ruimte gecreëerd.

In combinatie met de maatregelen die bij de Voorjaarsnota genomen zijn voor het jaar 2001 komt de hoogte van de algemene uitkering 2002 door deze intensiveringen veel hoger uit dan werd gemeld in mei 2000. Het kabinet gaat ervan uit dat de gemeenten bij de besteding van deze groei de nadruk zullen leggen op de bovengenoemde beleidsterreinen onderwijs, zorg en veiligheid. Hierbij wordt verwezen naar de afspraak die daarover is gemaakt met de VNG en het IPO (zie § 2.4 van deze circulaire).

3.4 Budget A+O fonds

Wij onttrekken in 2002 € 0,1 miljoen aan de algemene uitkering om daarmee de bijdrage aan het A+O fonds gemeenten te verhogen. De verhoging vloeit voort uit de reguliere handelwijze de bijdrage te indexeren voor de loonontwikkeling (zie voor achtergrondinformatie de septembercirculaire van 2000, § 5.5).

3.5 Leerlingenvervoer SBO

Wij verhogen de algemene uitkering met € 3,6 miljoen op jaarbasis in verband met de voorgenomen overheveling naar de gemeenten van de bekostiging van het schoolvervoer van leerlingen van het speciaal basisonderwijs (SBO). Omdat deze taakwijziging volgens het plan

in zal gaan per 1 augustus 2002 vindt deze structurele verhoging plaats in twee stappen, te weten € 1,5 miljoen in het uitkeringsjaar 2002 en € 2,1 miljoen in 2003.

Vóór de invoering van de Wet op het primair onderwijs per 1 augustus 1998 behoorde de bekostiging van dit type leerlingenvervoer tot de taken van de gemeenten. Nadien viel het op grond van de Wet Reïntegratie arbeidsongeschikten (Wet Rea) onder het GAK. Per 1 augustus 2002 wordt dus de oude situatie hersteld. Het is de bedoeling dat de vergoedingen dan gehandhaafd zullen blijven op het niveau van de Wet Rea. Dit niveau ligt in het algemeen hoger dan de vergoedingen die in het verleden werden verstrekt door de gemeenten (onder andere door het wegvallen van eigen bijdragen). Door de structurele verhoging van de algemene uitkering worden de gemeenten gecompenseerd voor de extra kosten van deze ruimere vergoedingen. De bedragen worden verdeeld via de maatstaf jongeren, zoals gebruikelijk bij uitgaven die betrekking hebben op het basisonderwijs.

Bij het vervallen van de genoemde gemeentelijke taak per 1 augustus 1998 is de algemene uitkering niet verlaagd. Ook op een later tijdstip is dit niet gebeurd, zodat tot op heden geen verrekening heeft plaats gevonden van het financieel voordeel dat de gemeenten hebben genoten in de periode 1998-2002. Momenteel wordt de omvang van dit voordeel bestudeerd. Op een later tijdstip zullen wij na overleg met de VNG beslissen over dit onderwerp. In dit verband is tevens van belang dat het voornemen bestaat om per 1 augustus 2002 ook het schoolvervoer van gehandicapte leerlingen die regulier onderwijs volgen naar de gemeenten over te brengen. Na realisatie van dat voornemen zou het schoolvervoer van alle uiteenlopende groepen leerlingen via de gemeenten bekostigd worden ("één loket"). Over de financiële aspecten van dit voornemen vindt nog overleg plaats. Wij zullen u in volgende circulaire hierover nader informeren.

3.6 Dualisering gemeentebestuur

Met ingang van het jaar 2002 voegen wij structureel € 11,3 miljoen toe aan de algemene uitkering in verband met de invoering van het duale stelsel voor de gemeenten. In aanvulling daarop wordt met ingang van 2003 € 3,7 miljoen structureel toegevoegd, waarmee de totale structurele toevoeging komt op € 15 miljoen.

Onlangs is het wetsvoorstel dualisering gemeentebestuur bij het parlement ingediend. De voorziene wet leidt ertoe dat de gemeenten geconfronteerd worden met duidelijk hogere uitgaven als gevolg van de voorgenomen ontvlechting van raadslidmaatschap en wethouderschap. Als wethouders niet langer raadslid zijn, neemt het aantal raadsleden toe dat een afzonderlijke vergoeding voor het raadslidmaatschap moet ontvangen. De hoogte van die vergoeding is gebaseerd op inwonerklassen.

De totale stijging van de uitgaven is op basis van de huidige aantallen wethouders en de huidige aantallen inwoners per gemeente op voljaarbasis geraamd op € 15 miljoen. De gemeenten worden voor deze uitgavenstijging gecompenseerd door een toevoeging van het gemeentefonds. Aangezien het duale stelsel rond 1 april 2002 effectief wordt, vindt het eerste jaar (2002) een tijdsevenredige toevoeging plaats van € 11,3 miljoen en vindt in 2003 een aanvullende toevoeging plaats van € 3,7 miljoen. Gezien de aard van de uitgaven zal dit bedrag verdeeld worden met enkele maatstaven van het cluster Bestuursorganen.

3.7 Grenswijziging Den Haag en omgeving

Wij lichten in elk van de jaren 2002, 2003 en 2004 € 8,0 miljoen uit het gemeentefonds in verband met de wijziging van de grenzen tussen Den Haag en enkele buurgemeenten. Dit bedrag wordt gedurende de genoemde jaren overgeheveld naar de begroting van BZK. Vervolgens wordt het vanuit die begroting uitgekeerd aan de gemeenten Leidschendam, Rijswijk en Voorburg en aan de (nieuw te vormen) gemeente Pijnacker-Nootdorp als een specifieke uitkering.

In het wetsvoorstel Gemeentelijke herindeling van Den Haag en omgeving is de bepaling opgenomen dat aan de gemeenten Leidschendam, Rijswijk en Voorburg en aan de (nieuw te vormen) gemeente Pijnacker-Nootdorp gedurende elk van de jaren 2002, 2003 en 2004 gezamenlijk een bedrag van € 8 miljoen wordt verstrekt ten laste van de begroting van BZK (zie artikel 11 van het wetsvoorstel, Kamerstukken II 2000/01, 27 598, nr. 2). Doordat de VINEX-locaties van de gemeenten Leidschendam, Rijswijk en de huidige gemeente Nootdorp geheel of gedeeltels overgaan naar Den Haag, vermindert de opbrengst uit hoofde van de maatstaf omvangrijke opgave woningbouw vanaf de datum van herindeling voor deze gemeenten (zeer) aanzienlijk. De gemeente Den Haag komt na de overgang van de lokaties niet in aanmerking voor een uitkering uit hoofde van de maatstaf omvangrijke opgave woningbouw, omdat de gemeente door haar omvang niet voldoet aan de voor de maatstaf gestelde norm. De hoogte van het over de drie jaren gesommeerde bedrag van € 24 miljoen komt overeen met de raming van het bedrag van de maatstaf omvangrijke opgave woningbouw uit het gemeentefonds dat de gemeenten bij ongewijzigde grenzen zouden hebben ontvangen. Het kabinet heeft besloten dat het complexe en unieke karakter van de herindeling Den Haag en omgeving rechtvaardigt dat het bedrag beschikbaar blijft voor de genoemde gemeenten. Het kabinet heeft daarbij tevens het oog op de motie-Remkes c.s. (Kamerstukken II 1996/97, 25 287, nr. 3). In het licht van die motie wordt het als onwenselijk gezien als de herindeling gepaard zou gaan met een direct verlies van het genoemde bedrag voor het gebied. Indien geen overheveling naar de begroting van BZK zou plaatsvinden, zou het bedrag vrijvallen voor verdeling via het gemeentefonds over alle gemeenten. Het bedrag komt nu na 2004 ten gunste van alle gemeenten. De voortgezette beschikbaarheid van het bedrag belast de overige gemeenten in Nederland dus niet. Doordat de uitkering uit hoofde van de maatstaf omvangrijke opgave woningbouw voor de desbetreffende gemeenten vermindert en doordat daaruit een geringer beslag op de algemene uitkering resulteert, behoeft de uitname geen specifieke verdeelbeslissing.

3.8 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid

Inclusief de aanvullende uitkering bedraagt de algemene uitkering voor het jaar 2002 naar huidig inzicht € 12.155,5 miljoen. De uitkeringsfactor voor het jaar 2002 stellen wij voorlopig vast op 1,211. Daarbij is rekening gehouden met de onderwerpen behandeld in de §§ 3.2 tot en met 3.7, § 3.9, § 2.14 alsmede de §§ 7.1 en 7.4. De voorlopige bedragen per eenheid op de verdeelmaatstaven (inclusief de nieuwe verdeelmaatstaven behandeld in § 7.1) treft u aan in de Verdeeltabel 2002 in bijlage 2.

Verzameltabel

3.9 Verzameltabel 2002

De Opbouwtable 2002 bevat een aantal onderdelen die in dit hoofdstuk niet nader zijn toegelicht. In de tabel zijn zij aangeduid met het teken @. Deze wijzigingen zijn reeds behandeld in voorafgaande circulaire of in voorafgaande paragrafen in deze circulaire. Tabel 3.9 geeft per onderwerp de vindplaats van de toelichting en het bedrag.

Tabel 3.9 Verzameltabel 2002

Onderwerp/maatregel	Circulaire/vindplaats toelichting ¹	Bedrag mln euro
algemene mutaties		
- wachtgelden herindelingen	deze circulaire § 2.5	-0,3
cluster sociale dienst/bijstand		
- fonds werk en inkomen	mei 2000, § 5.6	pm
- inkomensvoorziening kunstenaars	deze circulaire § 2.8	0,9
- stimulering swi	september 1998, § 6.4	-0,5
- swi, taakstelling efficiency	september 1998, § 5.7	-5,0
- bijzondere bijstand, middelen Regeerakkoord	mei 1999, § 4.7	11,3
- RBH, vangnetregeling huursubsidie	deze circulaire § 2.9	2,1
- vreemdelingenwet	deze circulaire § 2.10	2,9
cluster zorg		
- sociaal vervoer AWBZ-instellingen	december 2000, § 1	-
- voorzieningen gehandicapten, middelen Regeerakkoord	mei 2000, § 4.8	22,7
- decentralisatie onderwijshuisvesting	mei 2000, § 5.13	-0,9
- onderwijshuisvesting, klassenverkleining Regeerakkoord	september 1998, § 5.10	22,7
cluster fysiek milieu		
- milieu-apparaatskosten	juni 1997, § 5.10	0,2
- apparaatskosten Bouwstoffenbesluit ²	mei 1999, § 4.10	-
cluster overig/algemene ondersteuning		
- afloop verfijning monumenten	juni 1994, § 12.21	-3,3
- VBS Waterweggebied ²	mei 2000, § 5.10	pm
- WTS/compensatie Waddengemeenten ²	mei 1998, § 3.10	pm
overige uitkeringen		
- suppletieuitkering Fwv (tweede tranche)	deze circulaire § 2.14	2,2
- integratie-uitkering WUW-middelen	mei 2000, § 5.14	53,1
- integratie-uitkering Verdi	mei 1998, § 3.16	2,6
- precariobelasting	mei 1999, § 4.14	44,2
- sociaal vervoer AWBZ-instellingen	december 2000, § 1	-

¹ De circulaire zijn aangeduid met de maand van hun verschijning.

² Bij deze onderwerpen is eerder een mutatie voor dit jaar aangekondigd. Op dit moment kunnen echter geen wijzigingen gemeld worden.

Voorschotbetalingen

3.10 Voorschotbetalingen 2002

De voorschotten voor het uitkeringsjaar 2002¹ zullen voor de algemene uitkering in beginsel zijn gebaseerd op de voorlopige uitkeringsfactor en de voorlopige bedragen per eenheid volgens de inzichten ten tijde van de septembercirculaire van 2001.

De staatssecretaris van Financiën zal u - zoals gebruikelijk - omstreeks september een ramingsformulier voor de basisgegevens voor de algemene uitkering toezenden. Bij tijdige terugzending van dit formulier is het mogelijk de voorschotten te baseren op de aantallen inwoners, woonruimten etcetera, zoals de gemeenten die ramen voor 1 januari 2002. Voor de maatstaven waarvoor de gemeente geen raming van gegevens opgeeft, gaan wij voorlopig uit van de gegevens 2001.

Aan gemeenten waarvoor een wijziging van de gemeentelijke indeling dan wel een grenscorrectie van kracht wordt op 1 januari 2002, wordt de mogelijkheid geboden aanvullende ramingen te geven. De staatssecretaris van Financiën zal de desbetreffende gemeenten daartoe om een opgave vragen van vermoedelijke mutaties in een aantal basisgegevens voor de berekening van de algemene uitkering.

4. Meerjarenperspectief

4.1 Opbouw uitkeringen 2003-2006

In tabel 4.1 geven wij de opbouw van de uitkeringen voor de jaren 2003 tot en met 2006, voor zover op dit moment bekend. Ook deze meerjarenraming is geactualiseerd ten opzichte van de septembercirculaire van 2000. Ze gaat uit van het bedrag aan uitkeringen van € 12.257,6 miljoen dat voor het jaar 2002 is geraamd in § 3.1. De taakmutaties zijn wederom gegroepeerd naar de clusters.

Tabel 4.1 Opbouw uitkeringen 2003-2006 (in miljoenen euro) ¹

	2003	2004	2005	2006
	€	€	€	€
Uitkeringen voorafgaand jaar	12.257,6	12.752,2	13.148,0	13.632,8
algemene mutaties				
- accres	374,6	388,8	400,6	pm
- behoedzaamheidsreserve	pm	pm	pm	pm
- wachtgelden herindelingen	0,4	0,2	-0,1	0,1
- A+O fonds	pm	pm	pm	pm
- BTW-compensatiefonds	pm	-	-	-
cluster sociale dienst/bijstand				
- inkomensvoorziening kunstenaars	3,1	-	-	-
- vreemdelingenwet	1,0	-0,6	-1,8	pm
cluster zorg				
- kinderopvang, middelen RA	113,4	-	-	-
- algemeen maatschappelijk werk	-	11,3	-	-
- asielzoekers/GBA	-1,4	-1,3	pm	pm
- leerlingenvervoer SBO	2,1	-	-	-
cluster fysiek milieu				
- bouwstoffenbesluit	pm	-	-	-
cluster bestuursorganen				
- dualisering lokaal bestuur	3,7	-	-	-
cluster overig/algemene ondersteuning				
- afloop verfijning monumenten	-2,5	-2,6	-4,3	-5,2
- VBS Waterweggebied	pm	-	-	-
- WTS/compensatie Waddengemeenten	pm	-	-	-
- slot voorfinanciering art.12-steun Den Haag	-	-	82,5	-
- grenswijziging Den Haag e.o.	-	-	8,0	-
Uitkeringen	12.752,2	13.148,0	13.632,8	13.627,7
waarvan				
- algemene /aanvullende uitkeringen	12.698,3	13.094,7	13.590,5	13.589,5
- suppletie-uitkering Fvw (tweede tranche)	2,1	5,8	-	-
- integratie-uitkering WUW-middelen	49,2	44,9	39,8	35,6
- i.u. Verdi	2,6	2,6	2,6	2,6
- i.u. precariobelasting	pm	-	-	-

¹ Eventueel afrondingsverschillen vanwege de weergave van mutaties in € 0,1 miljoen.

Algemene uitkering

4.2 Accressen

Met nadruk wijzen wij er op dat de accressen voor de jaren 2003 tot en met 2005, die zijn vermeld in tabel 4.1, een zeer voorlopig karakter hebben.

Het accres 2003 is gebaseerd op een raming van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven, waarin de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2001 is verwerkt. Het resultaat is een verwacht accrespercentage voor 2003 van 2,98 (zie tabel 2.3). Omdat de begroting voor het jaar 2003 te zijner tijd opgesteld zal worden door een volgend kabinet zegt dit accrespercentage nog weinig over de werkelijk te verwachten groei van het gemeentefonds. Het accres 2003 zal afhangen van de uitkomsten van de kabinetsformatie in de zomer van 2002 (wijze van normering van het gemeentefonds, beleidsmaatregelen). Eerst nadien zal bij de septembercirculaire van 2002 duidelijkheid verschaft kunnen worden.

Voor de daarop volgende jaren 2004 en 2005 is het percentage van 2,98 bij wijze van indicatie doorgetrokken. Voor het jaar 2006 is, zoals gebruikelijk bij de meicirculaire, nog geen accres geraamd.

4.3 BTW-compensatiefonds

De invoering van het BTW-compensatiefonds is gepland voor 2003. Met de invoering gaat, zoals bekend, een uitname uit de algemene uitkering van het gemeentefonds gepaard. De minister van Financiën heeft de gemeenten onlangs een informatiepakket over het BTW-compensatiefonds gezonden (brief van 11 mei 2001, PBTW2001-50M). Wij brengen het informatiepakket hier nog eens met nadruk onder uw aandacht.

De nota naar aanleiding van het verslag van het wetsvoorstel van het BTW-compensatiefonds is op 22 maart 2001 aan de Tweede Kamer gezonden (Kamerstukken II 2000/01, 27 293, nr. 7). Vervolgens is de Tweede Kamer bij brief van 20 april 2001 geïnformeerd over de uitkomsten van het bestuurlijk overleg, over het feitenonderzoek naar de consequenties van de zogenoemde netto-methode door Ernst & Young en over het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) over het Cebeon-rapport *Bepaling uitneemformules Gemeente- en Provinciefonds in verband met introductie BTW-compensatiefonds*.

Het bestuurlijk overleg van 11 april 2001 heeft geconcludeerd dat op verschillende punten voortgang is geboekt. Enkele belangrijke onderdelen vragen echter nadere aandacht, zodat het overleg met de VNG en het IPO in juni 2001 wordt voortgezet. Dan zullen bestuurlijke afspraken gemaakt moeten worden over:

- de problematiek van de afschrijfbaar activa, die in de nota naar aanleiding van het verslag aan de orde is gesteld (zie ook Kamerstukken II 2000/01, 27 293, nr. 7, blz. 4);
- de concretisering van de garantie van het Rijk, die ervoor moet zorgen dat de beschikbare middelen voor de gemeenten (gemeentefonds plus BTW-compensatiefonds) na de invoering van het BTW-compensatiefonds over een reeks van jaren gezien ten minste gelijk zullen blijven aan de omvang van het gemeentefonds zonder invoering van het BTW-compensatiefonds.

In het genoemde informatiepakket wordt op al deze onderwerpen ingegaan. Tevens worden veel gestelde vragen beantwoord, zowel van algemene als van meer fiscaal-technische aard. Tenslotte wordt nadere voorlichting aangekondigd voor de maanden oktober-november 2001.

U kunt ook de website van het BTW-compensatiefonds bezoeken:
http://www.minfin.nl/nl/decentraal/btwfonds/home_btw.htm.

4.4 Meerjarige ontwikkeling uitkeringsfactor

Tabel 4.4.1 geeft de ontwikkeling van de uitkeringsfactor voor de jaren 2002 tot en met 2006. De berekening gaat uit van een uitkeringsfactor van 1,211 voor het jaar 2002. De algemene mutaties (voornamelijk accressen) zijn afgeleid van de Opbouwtable 2003-2006.

De toename van de uitkeringsfactor wordt vooral bepaald door een opwaarts effect van de accressen en door een neerwaarts effect als gevolg van de groei van de uitkeringsbasis. Dit laatste effect wordt in sommige gevallen doorkruist door overige ontwikkelingen, zoals in 2005 de beëindiging van de voorfinanciering artikel 12-steun Den Haag. Die resulteert weer in een positief effect op de uitkeringsfactor.

Tabel 4.4.1 Uitkeringsfactoren 2002-2006

	2002	2003	2004	2005	2006
voorlopige uitkeringsfactor, jaar t	1,211	1,239	1,263	1,296	1,296
verschil t.o.v. jaar t-1		0,028	0,024	0,033	pm
waarvan					
- algemene mutaties		0,032	0,033	0,034	pm
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	pm
- overige ontwikkelingen (uitkeringsbasis, etc)		-0,003	-0,008	0,000	pm

Dit meerjarenperspectief is gebaseerd op de ramingen van de rijksbegroting die luiden *in lopende prijzen*. Gemeenten die hun meerjarenraming opstellen *in constante prijzen* moeten de uitkeringsfactor defleren voor de nominale ontwikkeling die is verwerkt in het meerjarenperspectief van het Rijk.

Bij wijze van handreiking is in de junicirculaire van 1995 (§ 13.4 en bijlage 3) een methode uiteengezet, waarop zo'n omrekening naar constante prijzen eventueel kan worden verricht. Deze werkwijze is geactualiseerd in de septembercirculaire van 1999, tabel 7.3.1. Centraal staat het percentage nominale ontwikkeling dat is verwerkt in het meerjarenperspectief van het Rijk. Dit percentage wordt geprojecteerd op de ramingen van het gemeentefonds en vervolgens uitgedrukt in punten van de uitkeringsfactor. De uitkeringsfactoren in constante prijzen worden verkregen door deze uitkomsten in mindering te brengen op het meerjarenbeeld van de uitkeringsfactoren, zoals dat eerder is gegeven in tabel 4.4.1.

In tabel 4.4.2 is deze methode toegepast op een wijze die identiek is aan de toepassing in de septembercirculaire van 2000 (zie tabel 6.3.2 aldaar). Voor de jaren na 2002 gaat het Rijk nog steeds uit van een gemiddelde algemene prijsontwikkeling van 2% jaarlijks. Dit komt overeen met het uitgangspunt dat het huidige kabinet hanteert voor de huidige regeerperiode (zie de Miljoenennota 1999, p. 44). Verwerking van dit percentage leidt tot onderstaande raming van de uitkeringsfactoren 2003-2006 in constante prijzen.

Tabel 4.4.2 Raming uitkeringsfactoren 2003-2006 in constante prijzen van het jaar 2002

	2003	2004	2005	2006
omvang gemeentefonds, jaar t-1 (mln euro)	12.752,2	13.148,0	13.632,0	13.627,7
loon/prijsmutatie (2% in mln euro)	255,0	263,0	272,6	pm
cumulatief (mln euro)	255,0	518,0	790,6	pm
één punt uitkeringsfactor (mln euro)	11,6	11,7	11,8	pm
loon/prijsmutatie, cumulatief (in punten UF)	22	44	67	pm
uitkeringsfactoren in lopende prijzen	1,239	1,263	1,296	1,296
af: nominale ontwikkeling	0,022	0,044	0,067	pm
uitkeringsfactoren in constante prijzen	1,217	1,219	1,229	pm

Overige uitkeringen

4.5 Integratie-uitkering precariobelasting

Over de integratie in de algemene uitkering van de integratie-uitkering afschaffing precariobelasting op omroepkabels en andere telecommunicatiekabels zullen wij binnenkort een beslissing nemen. Deze integratie dient uiterlijk per 1 januari 2003 zijn beslag te krijgen. De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) heeft over deze aangelegenheid het advies uitgebracht de integratie, voor wat betreft de structurele situatie, volledig te laten verlopen via de uitkeringsfactor. In de beginfase zouden de grootste nadeelgemeenten tegemoet gekomen kunnen worden via een overgangsregeling (advies van 23 februari 2001, Rfv2001/U57613). Wij beraden ons over de herverdeeffecten die uit het volgen van het advies zouden resulteren ten opzichte van de integratie-uitkering. Deze herverdeeffecten zullen een rol spelen bij onze uiteindelijke beslissing. In de komende septembercirculaire informeren wij u hierover nader.

Verzameltabel

4.6 Verzameltabel 2003-2006

De Opbouwtable 2003-2006 in § 4.1 bevat voornamelijk onderdelen die in dit hoofdstuk niet nader zijn toegelicht. Informatie over deze onderdelen vindt u in voorafgaande circulaire of elders in deze circulaire. Tabel 4.6 geeft per onderwerp de vindplaats van die toelichtingen.

Tabel 4.6 Verzameltabel 2003-2006

Onderwerp/maatregel	Circulaire/vindplaats toelichting ¹
algemene mutaties	
- wachtgelden herindelingen	deze circulaire § 2.5
- A+O fonds	mei 2000, § 11.8
cluster sociale dienst/bijstand	
- inkomensvoorziening kunstenaars	mei 1998, § 4.6
- vreemdelingenwet	deze circulaire § 2.10
cluster zorg	
- kinderopvang, middelen Regeerakkoord	mei 1999, § 4.9
- algemeen maatschappelijk werk	mei 2000, § 6.2
- asielzoekers/GBA	deze circulaire § 2.11
- leerlingenvervoer SBO	deze circulaire § 3.5
cluster fysiek milieu	
- apparaatskosten Bouwstoffenbesluit	mei 1999, § 4.10
cluster bestuursorganen	
- dualisering lokaal bestuur	deze circulaire § 3.6
cluster overig/algemene ondersteuning	
- afloop verfijning monumenten	juni 1994, § 12.21
- VBS Waterweggebied	mei 2000, § 5.10
- WTS/compensatie Waddengemeenten	mei 1998, § 3.10
- slot voorfinanciering art.12-steun Den Haag	mei 1998, § 3.11
- grenswijziging Den Haag e.o.	deze circulaire § 3.7
overige uitkeringen	
- suppletieuitkering Fwv (tweede tranche)	mei 2000, § 9.1; deze circulaire § 2.14
- integratie-uitkering WUW-middelen	mei 2000, § 5.14
- integratie-uitkering Verdi	mei 1998, § 3.16
- precariobelasting	mei 1999, § 4.14

¹ De circulaires zijn aangeduid met de maand van hun verschijning.

5. Nominale ontwikkelingen

5.1 Algemeen

Wij geven zoals gebruikelijk een indicatie voor de nominale ontwikkelingen van de uitgaven in de jaren 2000, 2001 en 2002.

De desbetreffende macro-indicatoren zijn ontleend aan de meest recente ramingen van het Centraal Planbureau (CPB). De indicatoren duiden op algemene trendmatige ontwikkelingen en zijn met de nodige terughoudendheid op individueel gemeentelijk niveau te gebruiken. Het CPB onderscheidt twee macro-indicatoren voor de nominale ontwikkeling van de bestedingen van de gehele overheidssector: (a) de prijsmutatie van de netto materiële overheidsconsumptie, die betrekking heeft op de bestedingen aan goederen en diensten; (b) de prijsmutatie van de loonkosten, die betrekking heeft op de contractlonen en sociale lasten (exclusief incidentele ontwikkelingen).

Ook in de algemene uitkering uit het gemeentefonds speelt de ontwikkeling van lonen en prijzen een rol. De algemene uitkering wordt zoals gebruikelijk in lopende prijzen weergegeven. De uitkeringsfactor luidt eveneens in lopende prijzen. Voor een vertaling van de uitkeringsfactor in constante prijzen wordt verwezen naar § 4.4 van deze circulaire.

5.2 Nominale ontwikkelingen 2000-2002

Informatie over de nominale ontwikkelingen, zoals die te verwachten zijn in het lopende jaar en in het komende jaar treft u aan op de website van het CPB (<http://www.cpb.nl/>) in de rubriek CPB-Informatief. De prognosecijfers in deze rubriek worden regelmatig geactualiseerd.

Tabel 5.2 geeft een indicatie van de prijsmutatie van het loon- en prijsgevoelig deel van de overheidsconsumptie in de periode 2000-2002. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente ramingen van het CPB ten behoeve van het *Centraal Economisch Plan 2001 (CEP 2001)*. De cijfers over de netto materiële consumptie en de lonen en salarissen zijn ontleend aan genoemde internet-rubriek. De cijfers over de gemiddelde overheidsconsumptie zijn ontleend aan de publicatie van het CEP zelf.

Tabel 5.2 Prijsmutatie overheidsconsumptie 2000-2002 (in percenten)

	2000	2001	2002
netto materiële consumptie	3,5	4¾	1¼
lonen en salarissen (exclusief incidenteel)	3,6	4	3
overheidsconsumptie (gewogen gemiddelde)	3½	4¼	2¼

6. Artikel 12 beleid

6.1 Herziening artikel 12-beleid en redelijk peil 2002

In het artikel 12-beleid zal een omslag plaatsvinden naar preventie teneinde het beroep op artikel 12-steun zoveel mogelijk te voorkomen. Wij zullen in de komende maanden – in samenspraak met de provincies – onze voornemens voor preventieve maatregelen verder uitwerken. Wij hebben het voornemen om daaraan gekoppeld op zo kort mogelijke termijn, bij voorkeur per

1 januari 2002, het “toegangskkaartje” voor artikel 12, voor het onderdeel OZB, te verlagen van 140% naar 120% van het gemiddelde OZB-tarief. In de komende septembercircularie wordt u over de definitieve besluitvorming terzake geïnformeerd.

Advies Rfv

De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) heeft onlangs advies uitgebracht over het artikel 12-beleid (advies van 17 april 2001, Rfv2001/U65353). De inhoud van het advies kan samengevat worden met het spreekwoord “voorkomen is beter dan genezen”. De Raad meent dat het artikel 12-beleid vooral gericht moet zijn op het vermijden van aanvullende uitkeringen. Hij legt dan ook de nadruk op preventieve maatregelen. In dat verband wijst hij op het gegroeide besef dat de gemeenten zelf de eerstverantwoordelijke zijn voor hun financiële positie, een verantwoordelijkheid die zij door allerlei ontwikkelingen ook beter in staat zijn te dragen. Het provinciaal toezicht zal geconcretiseerd moeten worden door meer aandacht te geven aan de kwaliteit van de financiële functie van de gemeenten en aan reëel sluitende meerjarenramingen, gebaseerd op goede onderhoudsschema's. Op rijksniveau ziet de Raad een belangrijke rol weggelegd bij het voorkomen van artikel 12-uitkeringen voor de Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden (IFLO). Hij wijst met name op de toepassing van de begrotingsscan, die het mogelijk maakt op verantwoorde wijze uitspraken te doen over de structurele financiële positie van de gemeenten. De Raad beschouwt de door hem geadviseerde verlaging van het normtarief-OZB voor toelating van artikel 12 niet als een versoepeling van de toelating tot artikel 12, omdat tegelijkertijd de preventieve maatregelen van kracht worden. De gemeenten zullen daardoor meer inspanningen moeten doen om hun zaken op orde te brengen alvorens hun artikel 12-aanvraag gehonoreerd zal worden. Overigens sluit dit, naar het oordeel van de Raad, niet uit dat gemeenten bij artikel 12-steun (als bijzonder voorschrift) een belastingniveau opgelegd krijgen dat boven de norm uitgaat. Dat moet mogelijk blijven in geval de tekortsituatie het gevolg is van eigen beleid.

Preventieve maatregelen

De omslag die de Rfv bepleit naar een artikel 12-beleid gericht op preventie is buitengewoon gewenst. In de laatste jaren is het steeds vaker voorgekomen dat gemeenten vrij hoge artikel 12-uitkeringen verkregen op grond van achterstallig onderhoud. Blijkbaar wachten de gemeenten (nog) erg lang met het aanvragen van artikel 12-steun zonder dat ze intern hun beleid corrigeren. Daarbij rijst de vraag of de artikel 12-praktijk niet al te doorzichtig is en de gemeenten als het ware uitnodigt problemen te laten oplopen, omdat de spelregels er dwingend toe leiden dat de collectiviteit van de gemeenten vervolgens de sanering bekostigt. Zo is een automatisme ontstaan dat een artikel 12-aanvraag bijna altijd leidt tot een

aanvullende uitkering. Preventie kan dit automatisme doorbreken. In de komende maanden zal – in samenspraak met de provincies – worden gewerkt aan een verdere uitwerking van de preventieve maatregelen, inclusief het provinciale toezicht op de gemeentebegrotingen (met inbegrip van het toezicht op de meerjarenramingen). Als dat nodig mocht zijn zal het wettelijk kader daarvoor aangepast worden. Voorts zal het Rijk in overleg treden met de provincies ter bevordering van de toepassing van begrotingsscans in gevallen die daartoe aanleiding geven.

Redelijk peil

Het kabinet is voornemens om daaraan gekoppeld op zo kort mogelijke termijn, bij voorkeur per 1 januari 2002, het “toegangskaartje” voor artikel 12, voor het onderdeel OZB, te verlagen van 140% tot 120% van het gemiddelde OZB-tarief. Het normtarief OZB voor toelating van artikel 12 zou na de aanpassing naar 120%, op basis van het rekentarieff van € 5,08 voor 2002, uitkomen op (afgerond) € 6,- per € 2.268,- WOZ-waarde. De “toelatingseisen” met betrekking tot de onderdelen riolering en reiniging blijven, onveranderd, 100% kostendekkend. Over een eventuele wijziging van het minimumbedrag per aansluiting bij de riolering wordt u in de komende septembercircularie geïnformeerd.

6.2 Kengetallen

In april 2001 is de brochure Kengetallen 2001 verschenen. Deze is toegezonden aan alle gemeenten en provincies, het parlement en overige belangstellenden. De kengetallen worden door de IFLO gebruikt als een eerste toetsingskader bij artikel-12 gemeenten en de begrotingsscans. De provincies gebruiken de kengetallen ook bij hun financiële toezicht op de gemeenten. Daarnaast worden de kengetallen gebruikt door individuele gemeenten om de eigen financiële positie in beeld te brengen en deze te vergelijken met andere (vergelijkbare) gemeenten.

Tevens heeft de IFLO een elektronische versie van de kengetallenbrochure ontwikkeld. Deze biedt de mogelijkheid om een gemeente te vergelijken met soortgenoten en de groottegroep. In het kengetallenboekje staat beschreven hoe deze indelingen tot stand zijn gekomen. Met ingang van dit jaar is de verdeling van het gemeentefonds volledig geïkt. Het verzamelcluster bestaat niet meer. Op de elektronische versie is met deze ontwikkeling rekening gehouden. Deze is te downloaden vanaf de website: <http://www.minbzk.nl/>. Vervolgens kiest u: *openbaar bestuur, financiële verhoudingen, publicaties, kengetallen IFLO 2001*. De elektronische versie is ook aan te vragen bij de IFLO (mw. Manders, tel 070-4266271; e-mail: annet.manders@minbzk.nl). Dit geldt ook voor de brochure Kengetallen 2001.

7. Verdeelsysteem

7.1 Huisvesting onderwijs

Met ingang van het uitkeringsjaar 2002 introduceren wij drie nieuwe maatstaven ter oplossing van knelpunten in de bekostiging van de onderwijshuisvesting. Het bedrag dat met deze nieuwe maatstaven is gemoeid, wordt gedekt uit de toename van het accres 2002. De verdeling wordt specifiek gericht op de gemeenten, waar de knelpunten zijn geconstateerd.

Achtergrond

Met ingang van 1997 is de financiële verantwoordelijkheid voor de huisvesting van de scholen in de sectoren basisonderwijs (BO), voortgezet onderwijs (VO) en (voortgezet) speciaal onderwijs (VSO/SO) overgebracht naar de gemeenten. Daartoe werd een bedrag van ongeveer f 1,7 miljard (€ 0,8 miljard) overgeheveld naar het gemeentefonds. Het bedrag is verdeeld via een reeks van maatstaven (zie de brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 30 augustus 1996, kenmerk FO96/U1598 en de septembercirculaire van 1996, § 5.6).

Bij de monitoring van deze decentralisatie zijn enige knelpunten naar voren gekomen bij gemeenten, die in bijzondere omstandigheden verkeren. Een werkgroep heeft deze knelpunten geanalyseerd in het rapport *Lokaal verdeeld*, dat eerder openbaar werd gemaakt. De werkgroep heeft met betrekking tot twee knelpunten een voorstel gedaan voor een oplossing. Het betreft :

- (kleinere) gemeenten, die scholen voor VO of SO moeten onderhouden met een streek-functie, waardoor zij een zekere centrumfunctie hebben;
- groeigemeenten, die door hun demografische opbouw meer nieuwe scholen moeten realiseren dan een gemiddelde gemeente en daardoor over een reeks van jaren hogere lasten moeten dragen.

De werkgroep heeft voorgesteld deze gemeenten tegemoet te komen door de introductie van drie nieuwe maatstaven. Bij één van deze maatstaven wordt rekening gehouden met een invoeringstraject. Voor de dekking van het bedrag dat met deze maatstaven wordt verdeeld, heeft de werkgroep gedacht aan een verlaging van het bedrag per eenheid op de maatstaf jongeren.

Over dit voorstel heeft de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) een positief advies uitgebracht. Vervolgens heeft de VNG voorgesteld de maatregel niet te dekken uit een verlaging van de maatstaf jongeren, maar uit de toename van het accres 2002.

Nadat wij dit laatste voorstel hadden overgenomen is het gehele pakket besproken met de Tweede Kamer. De Vaste Commissie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft ingestemd met de nieuwe maatstaven en de financiële consequenties onder het voorbehoud van een adequate nadere toelichting op enkele punten. Deze toelichting is aan de Kamer gezonden bij brief van 18 mei jl.

Nieuwe maatstaven en hun gewichten

Mede op grond van deze reacties hebben wij besloten het voorstel van de werkgroep over te nemen voor wat betreft de invoering van de drie nieuwe maatstaven, de daaraan toe te kennen gewichten en het invoeringstraject bij één van de maatstaven. Bij de definitieve bepaling van de

bedragen per eenheid wordt uitgegaan van de situatie per 1 januari 2002, voor zover die nu bekend is.

Wat betreft de dekking van de maatregel volgen wij het voorstel van de VNG. Deze oplossing voorkomt dat de gemeenten inleveren in de hoek van de onderwijshuisvesting. Tevens sluit zij aan op de motie-Crone, die aanwending van een deel van het gemeentefondsaccres voor onderwijshuisvesting bepleit. Het effect van deze gewijzigde dekking op de uitkeringsfactor zal relatief gering zijn. Bedacht dient te worden dat de gekozen optie ertoe leidt dat de verlaging van het bedrag per eenheid bij de jongeren niet plaatsvindt. Over het geheel genomen zal de netto-omvang van de maatregel niet wezenlijk afwijken van de f 31 miljoen (€ 14 miljoen), die is genoemd in het rapport *Lokaal verdeeld*.

Het bovenstaande leidt tot de volgende nieuwe maatstaven, die worden opgenomen in de Verdeeltabel (zie bijlage 2):

- een maatstaf *extra leerlingen streekscholen*, gedefinieerd als het aantal leerlingen (V)SO en VO (gewogen volgens de huidige leerling-maatstaf), voor zover dit gewogen aantal uitgaat boven 8% van het inwonertal van de gemeente;
- een maatstaf *sterke groei jongeren*, gedefinieerd als de toename in de laatste 10 jaren van het aantal jongeren (0-19 jaar), voor zover deze uitgaat boven een groei van 10%;
- een maatstaf *sterke groei leerlingen VO*, gedefinieerd als de toename in de laatste 10 jaren van het aantal leerlingen VO (ongewogen), voor zover deze uitgaat boven een groei van 10%.

De eerste maatstaf heeft als doel de gemeenten tegemoet te komen die door de streekscholen op hun grondgebied een zekere centrumfunctie vervullen op onderwijsgebied. Die functie wordt door de huidige verdeling onvoldoende gehonoreerd. Het gaat daarbij meestal om kleinere gemeenten. De beide andere maatstaven hebben als doel tegemoet te komen aan de problematiek van de groeigemeenten. De maatstaf sterke groei jongeren is gericht op de extra lasten vanwege de bouw van nieuwe scholen BO, de maatstaf sterke groei leerlingen VO op de extra lasten vanwege de bouw van VO-scholen.

Bij deze laatste maatstaf geldt een invoeringstraject, dat samenhangt met de afwijkende bekostiging van VO-scholen in de jaren vóór 1997 (à fonds perdu). Om dubbele compensatie te vermijden, geldt voor de jaren 2002 tot en met 2006 het jaar 1997 als grondslag voor de berekening van deze maatstaf, dus niet het jaar dat tien jaar voorafgaat aan het betreffende uitkeringsjaar. De drempel van 10% geldt voor die jaren dan ook niet. In 2002 wordt een drempel gehanteerd van 5% ten opzichte van 1997, in 2003 6%, enz. In 2007 wordt dan 10% boven 1997 bereikt, waarna de maatstaf verder berekend zal worden volgens de hierboven beschreven definitie (groei in laatste 10 jaren boven de drempel van 10%).

De bedragen per eenheid stellen wij voor het jaar 2002 in basis vast op € 80,73 bij de maatstaf extra leerlingen streekscholen, € 96,17 bij de maatstaf sterke groei jongeren en € 133,81 bij de maatstaf sterke groei leerlingen VO. De twee laatstgenoemde bedragen zijn afgeleid van de gewichten op de maatstaven welke vermeld zijn in het rapport van de werkgroep. Het eerstgenoemde bedrag komt conform de opzet van de maatstaf overeen met één derde van het bedrag per eenheid op de leerlingmaatstaf in het jaar 2002.

7.2 Maatstaf OZB: rekentarief

Het rekentarief OZB blijft voor 2001 gehandhaafd op f 11,21 per eenheid van f 5000,- waarde.

De overgang op de euro leidt ertoe dat het rekentarief met ingang van 2002 een (kleine) technische aanpassing krijgt. Met ingang van 2002 (tot in beginsel het einde van het tweede WOZ-tijdvak, dus tot en met 2004) wordt het rekentarief vastgesteld op € 5,08 per € 2.268,- waarde.

Geen aanpassing

In mei 2000 hebben wij u uitgebreid geïnformeerd over de aanpassing van het rekentarief OZB in verband met de hertaxatie van de WOZ-waarden en de ingang van het tweede vierjarige WOZ-tijdvak per 1 januari 2001 (zie de meicirculaire van 2000, § 9.2). Het rekentarief is met ingang van 2001 bepaald op f 11,21 per eenheid van f 5000 waarde. Dat is gebeurd op basis van een uitgebreide inventarisatie bij gemeenten en mede op basis van advisering door de Waarderings-kamer. Het uitgangspunt bij de bepaling van het rekentarief was de totale waardeestijging van woningen en niet-woningen van de gezamenlijke gemeenten te neutraliseren door een overeen-komstige daling van het rekentarief. Daarbij is gecorrigeerd voor areaaluitbreiding en inflatie.

Eind oktober 2000 heeft de Tweede Kamer mij gevraagd een check uit te voeren op de indertijd gehanteerde uitgangspunten bij de berekening van het nieuwe rekentarief (zie Kamerstukken II 2000/01, 27 246, nr. 8).

Ik heb daarop toegezegd een dergelijke check uit te voeren en de Tweede Kamer daarover vóór de onderhavige meicirculaire te informeren. De check is inmiddels uitgevoerd en de Kamer is op de hoogte gesteld van het resultaat (zie Kamerstukken II 2000/01, 27 400 B, nr. 13). Op ons verzoek heeft het CBS de opgaven van WOZ-waarden van gemeenten, mits voldoende aan een zekere kwaliteit, geïnventariseerd ten behoeve van deze check.

De bevindingen zijn als volgt:

1. De opgaven van gemeenten zijn voorlopig. Van ongeveer tweederde van de gemeenten zijn bruikbare gegevens ontvangen, met een lichte ondervertegenwoordiging van grote gemeenten;
2. Gemiddeld genomen blijft de waardeestijging van woningen en niet-woningen zeer dicht in de buurt van de waardeestijging die ten grondslag ligt aan de berekening van het rekentarief;
3. Voor het merendeel van de gemeenten komt de waardeestijging van de woningen globaal overeen met de waardeestijging die indertijd is aangeleverd. De waardeestijging verschilt sterk van gemeente tot gemeente. Ook de waardeestijging van de niet-woningen, waarvoor indertijd geen betrouwbare raming per afzonderlijke gemeente kon worden gegeven, blijkt van gemeente tot gemeente aanzienlijk te verschillen.

Uit contacten met grotere gemeenten komt het beeld naar voren dat de geraamde waardeestijging ongeveer wordt bevestigd door de feitelijke ramingen. Voor zover dat beeld wordt verstoord is de feitelijke uitkomst hoger.

Alles overziende hebben wij geconstateerd dat de nu te ramen opbrengst (op macro-niveau) niet significant afwijkt van de raming die destijds is gebruikt bij de vaststelling van het rekentarief. Voorzover verschillen in waardeontwikkeling tussen de gemeenten (dus op micro-niveau) effecten sorteren, zijn dat beoogde effecten die inherent zijn aan het gekozen verdeelsysteem.

Tegen de achtergrond van deze uitkomsten hebben wij geen aanleiding gezien het rekentarief te herzien.

Invoering euro

Wij stellen in verband met de invoering van de euro het rekentarief met ingang van het uitkeringsjaar 2002 vast op € 5,08 per eenheid met een waarde van € 2.268,-.

Bij deze herziening volgen wij het wetsvoorstel voor de Aanpassingswet euro, zoals dat aanhangig is bij de Tweede Kamer (zie hoofdstuk 1, artikel 2, Kamerstukken II, 2000/01, 27472, nr. 2). De eenheden van f 5000 waarde, zoals die gehanteerd worden bij de OZB, worden op grond van dit wetsvoorstel geherformuleerd tot eenheden van afgerond € 2268. Aangezien dit afgeronde bedrag eigenlijk overeenkomt met f 4998,01 heeft dit een effect op de vertaling van het rekentarief.

Het nieuwe tarief wordt derhalve $(f\ 11,21/2,20371) \times (4998,01/5000,00) =$ afgerond € 5,08.

7.3 Maatstaf stadsvernieuwing

Wij zullen per 1 januari 2002 uitvoering geven aan ons voornemen tot herziening van de maatstaf stadsvernieuwing. Bij de herziening geldt als uitgangspunt dat wordt aangesloten op de wijze waarop de stadsvernieuwingsmiddelen zijn opgenomen in het Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing (ISV).

De maatstaf stadsvernieuwing is destijds ingesteld in verband met de eigen bijdrage van de gemeenten aan de stads- en dorpsvernieuwing (kop-op-kosten). Daarom is de sleutel afgeleid van de verdeling van het Stadsvernieuwingsfonds. Per 1 januari 2000 is dit fonds opgegaan in het ISV. Eerder hebben wij u meegedeeld dat dit reden zou zijn om de maatstaf te herzien (zie de meicirculaire van 2000, § 9.9). Omdat de besluitvorming rond het ISV nog niet was afgerond is de maatstaf toen voor de jaren 2000 en 2001 bevroren.

Inmiddels is het ISV eind 2000 met terugwerkende kracht ingesteld, zodat het nu mogelijk is de voorgenomen herziening ten uitvoer te brengen. Bij de herziening geldt als uitgangspunt dat de doelstelling van de maatstaf stadsvernieuwing niet wordt gewijzigd. De aangepaste maatstaf zal gericht blijven op de stadsvernieuwing in enge zin en op de kop-op-kosten.

Herverdeeeffecten zullen zo nodig in een overgangsregeling worden opgevangen.

De besluitvorming over de herziening zal deze zomer haar beslag krijgen. Op dit moment is reeds duidelijk dat het gewicht van de herziene maatstaf zal afnemen, omdat de omvang van de stadsvernieuwing in enge zin binnen het ISV sterk is gedaald ten opzichte van het voormalige Stadsvernieuwingsfonds. In de komende maanden zal een verdeelvoorstel geformuleerd worden dat betrekking heeft op zowel de middelen voor de stadsvernieuwing in enge zin als de uit de maatstaf vrijvallende middelen. Tevens zal, indien dat nodig blijkt, een overgangsregeling uitgewerkt worden. Over beide elementen zal advies gevraagd worden aan de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv). Na ontvangst van het advies zullen wij een definitief standpunt bepalen en u daarover informeren in de septembercirculaire.

7.4 Maatstaf herindeling: overgangsregeling Utrecht

Wij verhogen het vast bedrag van de gemeente Utrecht voor elk van de jaren 2001, 2002, 2003 en 2004 met f 9.715.523,10 (in basis). De tijdelijke verhoging is het gevolg van de

overgangsregeling die voor de nieuwe gemeente Utrecht is getroffen in verband met de samenvoeging van de gemeenten Utrecht (oud) en Vleuten-De Meern.

In september 2000 hebben wij aangekondigd dat gewerkt werd aan de invulling van het overgangsregime voor de per 1 januari 2001 nieuw gevormde gemeente Utrecht (zie de septembercirculaire van 2000, § 8.6).

Wij hebben bepaald dat de nieuwe gemeente, naast een uitkering uit hoofde van de nieuwe maatstaf herindeling, recht heeft op een bedrag van afgerond f 47,2 miljoen. Dit bedrag wordt gespreid over de jaren 2001, 2002, 2003 en 2004 aan Utrecht uitgekeerd via een verhoging van haar vaste bedrag. Op grond van de inzichten over de gemiddelde uitkeringsfactor over de genoemde jaren, zoals die bestonden bij de meicirculaire van 2000, leidt dit voor die jaren tot een verhoging van het vaste bedrag van Utrecht van f 9.715.523,10 (€ 4.408.712,20; in basis).

8. Fiscale Zaken

8.1 Evaluatie lokale lastenverlichting (f 100,- maatregel)

De zogenoemde f 100,- maatregel blijft voor het jaar 2002 ongewijzigd van kracht.

Met ingang van 2000 is, zoals bekend, de vorm van de f 100,- maatregel gewijzigd. De gemeenten hebben daardoor meer vrijheid gekregen in de vormgeving van de lastenverlichting. De intentie van de lastenverlichting is niet gewijzigd: zij is bedoeld voor *alle* huishoudens. Tijdens de parlementaire behandeling van de huidige wetgeving van de f 100,- maatregel is in een nota van wijziging vastgelegd dat het kabinet in 2001 op basis van de Monitor Inkomsten uit Lokale Heffingen 2001 zal bezien of het aanleiding ziet voor een andere structurele regeling. De Monitor is op Prinsjesdag beschikbaar.

Op het bestuurlijk overleg van het Rijk met VNG en IPO van 11 april 2001 is afgesproken dat de vigerende regeling voor 2002 nog ongewijzigd van kracht blijft. In de tussentijd worden in het kader van de verkenning belasting- en premieheffing, die het kabinet thans voorbereidt, mogelijke alternatieven voor de f 100,- maatregel bezien. Deze alternatieven zullen onderwerp zijn van nader overleg tussen het Rijk en de VNG.

8.2 Lokale lastenverlichting recreatiewoningen

Het Gerechtshof te Leeuwarden heeft in zijn uitspraak van 18 januari 2001 (nr. BK 586/00) beslist dat er bij de uitvoering van de lokale lastenverlichting geen onderscheid mag worden aangebracht naar het al dan niet ingeschreven staan in de gemeentelijke basisadministratie. Deze uitspraak betreft de uitvoering van de lastenverlichting in 2000 en heeft dus betrekking op de regeling zoals die momenteel in de wet is opgenomen. De gemeente heeft cassatie tegen deze uitspraak ingesteld.

8.3 Regeling diplomatieke en internationale vrijstellingen gemeentelijke belastingen

Met ingang van 1 januari 2001 is de Regeling diplomatieke en internationale vrijstellingen gemeentelijke belastingen 1997 gewijzigd (zie Stcrt. 2001, 82). In de wijzigingsregeling is een adreswijziging opgenomen van het Goethe Instituut te Rotterdam. Daarnaast zijn enkele instellingen in de Regeling geschrapt, omdat zij reeds op grond van rechtstreeks werkende bepalingen in internationale overeenkomsten zijn vrijgesteld.

BZK biedt nadere informatie over de regeling aan op het internet, o.a. de integrale tekst van de Regeling zoals die luidt per 1 januari 2001 en een geactualiseerde toelichting, als ook een actueel overzicht van rechtstreeks werkende internationale overeenkomsten met vrijstellingen van gemeentelijke belastingen. U kunt deze informatie binnenkort raadplegen op de gemeentefonds-homepage (zie de leeswijzer, bijlage 1).

8.4 Tariefdifferentiatie

De Hoge Raad der Nederlanden heeft op 28 februari 2001 arrest gewezen in de proefprocedure die ging over de oude regeling van de tariefdifferentiatie in de onroerende-zaakbelastingen die

vóór 2001 van kracht was. De betreffende gemeente stelde in 1997 voor niet-woningen een 20% hoger tarief vast dan voor woningen.

De Hoge Raad heeft overwogen dat er geen sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel omdat woningen en niet-woningen geen gelijke gevallen zijn. Ook overwoog de Hoge Raad dat een gemeente de vrijheid heeft om binnen de bandbreedte een verschillend tarief voor woningen en niet-woningen vast te stellen zonder verplicht te zijn daarbij rekening te houden met het feitelijk opgetreden verschil in waardeontwikkeling tussen die categorieën.

8.5 Kwijtschelding

Bij de berekening van de betalingscapaciteit wordt een voorlopige teruggaaf als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Algemene wet inzake Rijksbelastingen ook gerekend tot de inkomsten, bedoeld in het eerste lid van artikel 14 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Hetzelfde geldt voor een aanspraak op de voorlopige teruggaaf. Een uitzondering hierop vormen de kinderkorting en de aanvullende kinderkorting, bedoeld in hoofdstuk 8 van de Wet inkomstenbelasting 2001. Die worden niet meer tot de middelen van een belanghebbende gerekend (zie de recente wijziging van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, Stcrt. 2001, 82, pag. 34). De regeling geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2001. Dit kan betekenen dat sommigen opnieuw een verzoek tot kwijtschelding zullen moeten indienen, indien ze op of na 1 januari 2001 reeds een verzoek tot kwijtschelding hebben gedaan en in aanmerking komen voor kinderkorting of aanvullende kinderkorting.

Dit alles heeft ook gevolgen voor artikel 18 van de Uitvoeringsregeling. Die regeling strekt zich niet uit tot de voorlopige teruggaaf, omdat die al in aanmerking wordt genomen bij het bepalen van de betalingscapaciteit.

Zie ook de ledenbrief van de VNG van 18 maart 2001, nr. Marz/bel/2001000947 (http://web.vng.gemnet.nl/actueel/archief/ledenbrieven/nummer/co_lbr_01_35.htm).

9. Overige mededelingen

9.1 Evaluatie normering

Het Rijk, de VNG en het IPO hebben in het bestuurlijk overleg van 11 april jl. afgesproken de normeringsmethode voor het gemeentefonds en het provinciefonds te evalueren.

Een ambtelijke werkgroep – bestaande uit vertegenwoordigers van de ministeries van Financiën en BZK, de VNG en het IPO – zal deze evaluatie uitvoeren. De evaluatie omvat de periode

1998 – 2002. Belangrijke onderdelen zijn de verwachte en gerealiseerde reële ontwikkeling van de beide fondsen en de ingevoerde wijzigingen in de methodiek zoals de invoering van de behoedzaamheidsreserve en de reductie van het aantal bijstellingsmomenten.

De uitkomsten van de evaluatie komen aan de orde in het bestuurlijk najaarsoverleg en kunnen daarmee gebruikt worden voor de voorbereidingen van het nieuwe Regeerakkoord.

Gelijktijdig met deze circulaire is een brochure Normeringssystematiek aan de gemeenten gezonden. In deze brochure wordt uitleg gegeven over de voor het gemeentefonds en provinciefonds geldende normeringsmethode.

9.2 De invoering van de euro

Op basis van de monitor die dit voorjaar is gehouden kan worden geconcludeerd dat veel gemeenten vooruitgang hebben geboekt met de invoering van de euro. De vooruitgang die is geboekt, neemt niet weg dat het algemene beeld zorgen geeft en er nog grote risico's bestaan. Deze liggen vooral bij de gemeenten die achterlopen met name wanneer dat het geval is bij de sociale dienst, bij het testen en de conversie en bij de volledigheid en de kwaliteit van de eurovoorbereidingen. Bestuurlijk commitment bij de invoering blijft een succesvoorwaarde.

Monitor, voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer

In maart en april jl. zijn twee monitorrondes gehouden, zowel bij de gemeenten als geheel als bij de sociale diensten. Dit heeft geleid tot drie groepen:

- Gemeenten en sociale diensten die de realisatiefase (bijna) hebben gehaald liggen op schema en scoren *goed*.
- Gemeenten en sociale diensten die de planning- en analysefase nog niet hebben afgerond liggen ver achter op de normplanning en scoren *zorgwekkend*.
- Gemeenten en sociale diensten die in geen van de andere twee groepen vallen en een beperkte achterstand hebben op de normplanning scoren in de regel *redelijk*.

De voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer bevat een bijlage waarin de score per gemeente is weergegeven. Gemiddeld scoort 42% goed, 49% redelijk en 9% zorgwekkend op de gemeentebrede monitor en 13% goed, 49% redelijk en 38% zorgwekkend bij de sociale diensten. Het verschil tussen de sociale diensten en de gemeentebrede monitor wordt veroorzaakt door het explicieter meenemen van de kwaliteit van de aanpak bij de SZW-monitor en vanzelfsprekend door de complexiteit van de europrojecten bij de sociale diensten.

Aandachtspunten

In de komende periode staat het testen van vooral geautomatiseerde systemen centraal. De gemeenten moeten de werking van de verschillende applicaties in hun onderlinge samenhang en in de specifieke omgeving van de gemeenten bezien. Ook zullen continuïteitsmaatregelen moeten worden voorbereid voor het geval er bij de kritische processen toch systemen niet naar behoren functioneren.

Naast de meer technische aspecten blijft aandacht geboden voor een aantal andere aspecten van de euro-invoering bij gemeenten. In de voortgangsrapportage zijn de volgende genoemd:

- De meeste gemeenten volgen de afgesproken lijn om tarieven technisch om te zetten met zo min mogelijk nadelige financiële gevolgen voor de burger. De kleine groep die wel van plan is de tariefstructuur aan te passen met de euro-invoering zal zich moeten realiseren dat dit kritisch zal worden gevolgd (door onder andere de consumentenbond).
- Veel gemeenten zijn bezig met het voorbereiden van een ongestoorde toonbankfunctie in januari 2002 (het chartale distributiescenario is nu immers bekend). Hieronder valt ook het opleiden en instrueren van baliemedewerkers.
- De organisaties die betrokken zijn bij de individuele huursubsidie dienen te zorgen voor een goede invoering van de euro. De voorbereidingen worden vooral bij veel woningcorporaties en gemeentelijke woningbedrijven te laat gestart.
- Cumulatie van beleidsinitiatieven met de euro-invoering zal in dit laatste halfjaar zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Mede om die reden is ook invoering van het BTW-compensatiefonds uitgesteld tot 1 januari 2003.
- De euro blijft mensenwerk. De interne communicatie zal zich moeten richten op de vertakking van het europroject in de gehele organisatie om zo het foutenrisico voor alle beleidsprocessen te minimaliseren.

Activiteiten

De gemeenten zullen de komende maanden sterk de nadruk moeten leggen op het systematisch uitvoeren van alle activiteiten in de testfase. Onlangs is de Nationaal Forum voor de introductie van de euro (NFE)-versie van de 'Handreiking testen euro gemeenten' aan alle gemeenten verstuurd (de internetversie was al medio februari beschikbaar).

In LEGO-verband (Landelijk Euro Gemeenten Overleg) wordt de komende maanden extra aandacht geschonken aan de toonbankfunctie tijdens de duale periode en aan het opstellen van continuïteitsmaatregelen voor het geval er begin 2002 toch dingen mislopen bij de kritische processen. Dit laatste zal de vorm krijgen van een beknopte handreiking. Voor de sociale diensten en uitvoeringsorganisaties wsw/wiw/wvg en id-banen komt er een Euro Continuïteits Planning en een draaiboek voor de overgang.

9.3 Financiële functie en de dualisering van het gemeentebestuur

In de meicirculaire van 2000 is aangegeven dat de staatscommissie Dualisme en lokale democratie een aantal voorstellen doet ter verbetering van de financiële functie van provincies en gemeenten. Het kabinet heeft deze voorstellen goeddeels overgenomen. Met de uitwerking van de voorstellen is begonnen. Een deel van de voorstellen vindt zijn weerslag in de Gemeentewet en een deel in de comptabiliteitsvoorschriften.

Begroting, jaarrekening en jaarverslag in een gedualiseerd stelsel

Dualisme impliceert dat de rollen van de raad en het college ook voor de begroting, de rekening en het jaarverslag een andere invulling voor deze actoren krijgen. De begroting, rekening en het jaarverslag dienen de raad in staat te stellen op overzichtelijke wijze de relevante informatie tot zich te nemen voor zowel het sturen op hoofdlijnen als voor de controlerende functie. Het college heeft met het oog op zijn bestuursbevoegdheden behoefte aan gedetailleerdere informatie.

Voorstel van Wet dualisering gemeentebestuur

In het voorstel van Wet dualisering gemeentebestuur is een aantal voorstellen opgenomen ter versterking van de financiële functie van gemeenten. Te weten:

- De (financiële) verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet dient ook beleidsmatige uitgangspunten over onderwerpen van financiële aard vast te leggen, bijvoorbeeld voor de waardering en afschrijving activa en de treasuryfunctie.
- Het rechtmatigheidsoordeel van de accountant gaat onderdeel uitmaken van de accountantsverklaring.
- Het vervroegen van het tijdstip voor het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag van 15 september naar 15 juli.
- Een indemniteitsprocedure ter vervanging van de persoonlijke financiële aansprakelijkheid van collegeleden.
- Een systematische toets op doelmatigheid en doeltreffendheid.
- Een lokale rekenkamer.

Het streven is dat de noodzakelijke wijzigingen van de Gemeentewet in kunnen gaan bij de gemeenteraadsverkiezingen in het voorjaar van 2002.

Wijziging van de comptabiliteitsvoorschriften

Een aantal andere voorstellen van de staatscommissie zullen worden verwerkt in het besluit comptabiliteitsvoorschriften. Het gaat om de volgende voorstellen:

- De begroting en de rekening dienen identiek te zijn qua opzet en indeling.
- Uit de begroting dient te blijken wat de missie en de politieke doelen zijn. In de jaarrekening of het jaarverslag dient dan te worden aangegeven of en hoe de doelen zijn gerealiseerd. Een verdeling van de begroting in een *programbegroting* met beleidsprioriteiten en een *productenbegroting* en een vergelijkbare verdeling in de jaarrekening en het jaarverslag kan daarvoor een aanknopingspunt bieden.
- De begroting en het jaarverslag bevatten tenminste een aantal vaste *paragrafen*, zoals een belastingparagraaf, een treasuryparagraaf, een paragraaf verbonden partijen, een paragraaf bedrijfsvoering, een paragraaf weerstand, een paragraaf onderhoud kapitaalgoederen en een paragraaf grondbeleid.

In een aparte belastingparagraaf bijvoorbeeld, kan de gemeente aangeven hoe het belastingpakket, de belastingmix, de tarieven en de kwijtschelding eruit zien, maar ook hoe de belastingdruk en de spreiding ervan over belastingplichtigen is en wat de relatie tussen de belastingdruk en het voorzieningenniveau is. Door deze onderdelen in de begroting en het jaarverslag te verwerken, wordt het afleggen van verantwoording verbeterd. Hierdoor kan de raad zijn controlerende taak beter uitoefenen.

Over de voorstellen van de staatscommissie die hun weerslag vinden in de comptabiliteitsvoorschriften, is in september 2000 een aantal discussiebijeenkomsten gehouden. Van deze discussiebijeenkomsten is een *finfun* boekje gemaakt. Dit boekje kan worden gedownload vanaf de *website*: <http://www.minbzk.nl/>. Vervolgens kiest u: *openbaar bestuur, financiële functie, publicaties*.

De wijzigingen van de comptabiliteitsvoorschriften zullen volgens de planning ook in het voorjaar van 2002 gereed zijn, maar zullen later in gaan. Doel is dat de voorschriften, die behalve wijzigingen in verband met dualisering ook andere wijzigingen zullen kennen, 1 januari 2003 ingaan en gaan gelden vanaf het begrotingsjaar 2004. Het begrotingsjaar 2003 is zodoende een 'testjaar'.

Vernieuwingsimpuls en platform finfun dual

Om de cultuurvernieuwing die noodzakelijk is voor de dualisering te ondersteunen, is de Vernieuwingsimpuls Dualisme en lokale democratie opgezet. De Vernieuwingsimpuls is een meerjarig programma. Alle informatie met betrekking tot dualisme en de Vernieuwingsimpuls wordt op de website van de Vernieuwingsimpuls verzameld en aangeboden (<http://www.vernieuwingsimpuls.nl/>).

Aan de vernieuwingsimpuls is het platform *finfun* dual gelieerd. Dit platform, waaraan 12 gemeenten en 1 provincie deelnemen, zal in de periode 2001 - 2002 een voortrekkersrol vervullen in het uitwerken van de voorstellen die direct betrekking hebben op de begroting en de jaarrekening en het jaarverslag. Dit zijn met name de voorstellen die tot wijzigingen van de comptabiliteitsvoorschriften zullen leiden. Het platform is in april 2001 opgericht. Na de zomer zal via de website van de Vernieuwingsimpuls over het platform worden bericht.

9.4 Eigenheid van gemeenten: doorlichting van de comptabiliteitsvoorschriften

In de meicirculaire van 2000 is bericht dat BZK een onderzoek heeft uitbesteed met als doel te bepalen of de comptabiliteitsvoorschriften, bij de vaststelling waarvan het BW2 uitgangspunt is geweest, aanpassing behoeven. Vraag was met name of de comptabiliteitsvoorschriften een stap verder richting BW2 aangepast zouden moeten worden of dat de 'eigenheid' van gemeenten dat niet toelaat.

Het onderzoek is uitgevoerd door KPMG. Eind 2000 is de eindrapportage onderzoek 'Eigenheid van gemeenten' afgerond. De eindrapportage bevat onder meer een voorstel voor het aanpassen van de comptabiliteitsvoorschriften.

Over de eindrapportage van KPMG is advies gevraagd aan de Werkgroep financiële Verslaglegging. In deze werkgroep zijn vertegenwoordigd BZK, Financiën, CBS, VNG, FAMO, IPO en de 100.000+ gemeenten. Op 14 mei 2001 heeft de werkgroep haar advies uitgebracht. Dit advies is te downloaden vanaf de website van de werkgroep (<http://www.minbzk.nl/finver/>).

Vervolgtraject

Naar het zich laat aanzien zal een en ander ertoe leiden dat de comptabiliteitsvoorschriften worden gewijzigd. In een *finfun*-publicatie zullen de plannen voor de wijziging van de comptabiliteitsvoorschriften aan alle gemeenten en provincies verder kenbaar worden gemaakt. Deze publicatie wordt in het najaar verwacht. De hier bedoelde wijzigingen van de

comptabiliteitsvoorschriften zullen samen met de eerdergenoemde wijzigingen worden uitgewerkt.

9.5 Respons: een bestuurlijke scan voor planning & control

In de meicirculaire van 2000 is bericht dat BZK een scan als instrument van zelfanalyse ontwikkelt die gemeenten en provincies kunnen toepassen om de kwaliteit van het eigen financieel-bestuurlijke proces voor planning & control te bepalen. De scan, genaamd Respons, is een instrument dat gemeenten kunnen gebruiken om de discussie binnen de organisatie te starten. Het discussie-instrument is met name bedoeld voor raadsleden en collegeleden - met het oog op het beoogde duale stelsel - en voor de ambtelijke top.

De scan heeft inmiddels vorm gekregen en zal in de zomer worden afgerond. In het najaar zal de scan naar alle gemeenten worden gestuurd.

BIJLAGEN

**Meicirculaire gemeentefonds
van 2001**

Bijlage 1

Leeswijzer

Algemeen

Alle toelichtingen op de mutaties in de Opbouwtabellen zijn zoveel mogelijk geplaatst bij het eerste uitkeringsjaar waarvoor deze relevant zijn. De verdeeltabellen die relevant zijn voor de uitkeringsjaren 2001 en 2002 zijn opgenomen in bijlage 2. De informatie is gebaseerd op inzichten op 23 mei 2001.

Waar wij spreken van mutaties in de hoogte en de verdeling van de uitkeringen is veelal in juridische zin sprake van een voornemen. Bij voornemens met budgettaire gevolgen past het algemene voorbehoud van instemming van de Staten-Generaal met de formeel wettelijke uitvoering van de voornemens. De ramingen van toekomstige uitkeringsjaren zijn uiteraard met relatief veel meer onzekerheden omgeven.

Het uitgangspunt voor de mededelingen is verder dat zij zowel voor het uitkeringsjaar 2001 als voor het uitkeringsjaar 2002 vooral mutaties toelichten sinds de septembercirculaire van 2000. Voor een aantal onderwerpen maken wij gebruik van een zogenoemde Verzameltabel, waarin verwezen wordt naar eerdere circulaire.

Nadere informatie over de verdeling van de mutaties

Overeenkomstig het informatiebeleid dat eerder werd uiteengezet (zie de meicirculaire van 1998, § 8.2), bevat deze circulaire in beginsel geen detailinformatie over de verdeling van afzonderlijke mutaties. Bij de verdeeltabellen worden de mutaties samengevat per uitgavencluster. Dit is in overeenstemming met de algemene systematiek van het periodiek onderhoud van het verdeel-stelsel. Voor technische informatie over de aanpassing van de clusters op grond van de afzonderlijke maatregelen verwijzen wij naar de desbetreffende rubriek op het Internet.

Euro-informatie

In deze circulaire is de invoering van de euro reeds zichtbaar. In de tabellen die betrekking hebben op het uitkeringsjaar 2001 presenteren wij de gegevens in guldens en euro naast elkaar. Hierdoor wordt het effect van de technische omwisseling in de bedragen van gulden naar euro zichtbaar. De eventuele mutaties tussen 2001 en 2002 als gevolg van bewust beleid kunnen daardoor afzonderlijk beschouwd worden. Vanaf het jaar 2002 worden alle gegevens volledig in euro gepresenteerd.

Het kan zijn dat wij om pragmatische redenen in een enkele tabel van de geschetste benadering afwijken, bijvoorbeeld omdat anders de overzichtelijkheid van de tabel daaronder zou lijden.

Afrondingen in euro

Om de tabellen vanaf 2002 overzichtelijk te houden, worden de euro-bedragen weergegeven in miljoenen met één cijfer achter de komma. In werkelijkheid worden de mutaties berekend in duizenden euro in plaats van in tonnen euro. Daarbij kunnen bij de presentatie van de uitkomsten afrondingsverschillen ontstaan.

Een voorbeeld vindt men in deze circulaire in tabel 2.11. De cumulatieve reeks geeft voor de jaren 2002 en 2003 toegevoegde bedragen van afgerond € 5,5 miljoen en € 4,2 miljoen. De mutatie voor het jaar 2003 is echter niet € -1,3 miljoen, maar afgerond € -1,4 miljoen.

Internet

De circulaire zal op Internet worden geplaatst op de volgende adressen: <http://www.minbzk.nl/> en <http://www.minfin.gemnet.nl/>. Daarnaast kan ze geraadpleegd worden via Gemnet op adres <http://web.minfin.gemnet.nl/>. Op deze websites staan ook de oudere circularies.

Op website <http://www.minbzk.nl/> is de gemeentefonds-homepage te vinden via de opties *openbaar bestuur* en *gemeentefonds* (in de balk aan de rechterzijde). Op de homepage vindt men de circularies en de informatierubrieken. Oudere publicaties over de financiële verhoudingen zijn te vinden in de archieven van deze website. Deze kunnen via dezelfde homepage geraadpleegd worden.

Vragen en antwoorden

Naast de circularies vindt men op het Internet en het Gemnet een vraag-en-antwoordrubriek en een informatierubriek. In de vraag en antwoordrubriek worden veel gestelde vragen behandeld. De informatierubriek geeft technische informatie, zoals bijvoorbeeld de opbouw van de clusterwijzigingen vanuit de afzonderlijke mutaties.

Vragen met betrekking tot de circulaire kunt u per e-mail inzenden op het volgende adres: Dienstpostbus.BFO@minbzk.nl. Het verzoek is om bij elke vraag het nummer van de desbetreffende paragraaf te vermelden. Alvorens telefonisch of per email vragen te stellen over de circulaire, verzoeken wij u eerst de vraag- en antwoordrubriek te raadplegen; het antwoord op uw vraag kan er al op staan.

Bijlage 2

Verdeeltabellen 2001 en 2002

Tabel 1: Verdeeltabel 2001 (stand mei 2001)

maatstaven en uitkeringsfactor	bedragen per eenheid 2001 (stand september 2000) volgens aangepast verdeeltstelsel	wijzigingen 2001 volgens deze circulaire	bedragen per eenheid 2001 volgens deze circulaire in guldens	bedragen per eenheid 2001 volgens deze circulaire in euro
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	€
- OZB	-11,21		-11,21	-5,08
- inwoners	323,42	0,97	324,39	147,21
- inwoners *bodemfactor buiten beb. kom	1,76		1,76	0,80
- jongeren	347,09		347,09	157,50
- ouderen	100,03	-0,36	99,67	45,23
- huishoudens met een laag inkomen	808,31	-1,30	807,01	366,20
- bijstandsontvangers	1.069,48	6,07	1.075,55	488,06
- uitvoeringskosten bijstandsontvangers	2.466,19	11,39	2.477,58	1.124,28
- schaaftactor uitvoeringskosten bijstand	495.671,55		495.671,55	224.925,94
- uitkeringsontvangers	374,57	-0,99	373,58	169,52
- minderheden	639,04	0,07	639,11	290,02
- lokaal klantenpotentieel	139,92		139,92	63,49
- regionaal klantenpotentieel	59,46	-0,33	59,13	26,82
- leerlingen (V)SO en VO	488,53		488,53	221,69
- land	73,80		73,80	33,50
- land *bodem totaal	2,32		2,32	1,05
- land *bodemfactor totale gemeente	41,69		41,69	18,92
- binnenwater	58,46		58,46	26,54
- buitenwater	59,16		59,16	26,84
- opp. bebouwing totaal	1.422,51		1.422,51	645,50
- opp. bebouwing in kom *bodemfactor kom	8.561,47		8.561,47	3.885,03
- opp. bebouwing buiten kom *bodemf. btn kom	4.028,93		4.028,93	1.828,25
- woonruimten	490,35	-0,28	490,07	222,37
- woonruimten *bodemfactor kom	82,34		82,34	37,36
- woonruimten *bodem totaal	84,44		84,44	38,32
- opp. historische kernen, groep 1	16.435,56		16.435,56	7.458,13
- opp. historische kernen, groep 2	26.507,88		26.507,88	12.028,75
- opp. historische kernen, groep 3	45.431,65		45.431,65	20.615,98
- lengte historisch water	40,29		40,29	18,28
- hist. aantal woningen in bewoonde oorden	79,57		79,57	36,11
- hist. aantal woningen in hist. kernen	193,36		193,36	87,74
- stadsvernieuwing	270.733.849,22		270.733.849,22	122.853.664,60
- omgevingsadressendichtheid	123,57	-0,12	123,45	56,03
- omgevingsadressendichtheid *bodem totaal	-2,64		-2,64	-1,20
- oeverlengte * bodemfactor totale gemeente	20,00 ¹		20,00	9,08
- oeverlengte *dichtheid *bodemfactor tot. gem.	10,00 ¹		10,00	4,54
- kernen	15.036,99		15.036,99	6.823,49
- kernen *bodemfactor buiten bebouwde kom	35.253,12		35.253,12	15.997,17
- bedrijfsvestigingen	256,21		256,21	116,26
- vast bedrag voor iedere gemeente	371.899,94	14.537,72	386.437,66	175.357,77
- vast bedrag voor Amsterdam	329.882.074,19		329.882.074,19	149.693.958,91
- vast bedrag voor Rotterdam	238.534.816,64		238.534.816,64	108.242.380,64
- vast bedrag voor Den Haag	169.792.557,63		169.792.557,63	77.048.503,48
- vast bedrag voor Utrecht	85.152.824,33	9.715.523,10	94.868.347,43	43.049.379,19
- vast bedrag voor de Waddengemeenten	330.447,70		330.447,70	149.950,63
- wadden, t/m 2500 inwoners	421,33		421,33	191,19
- wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	353,79		353,79	160,54
- wadden, vanaf 7501 inwoners	46,27		46,27	21,00
- herindeling (basisbedrag)	582.170,50		582.170,50	264.177,46
- herindeling (per inwoner)	29,36		29,36	13,32
- verf. omvangrijke opgave woningbouw	1.259,17		1.259,17	571,39
- verf. gem. herindeling, startbijdrage	12.591,68		12.591,68	5.713,86
- uitkeringsfactor	1,172	0,021	1,193	1,193

¹ Herzien in verband met meting in hectometers, zie de decembircirculaire van 2000, § 2.

**Tabel 2: Wijzigingen bedragen per eenheid verdeelmaatstaven
per cluster alsmede wijzigingen uitkeringsfactor voor 2001 (in guldens)**

maatstaven en uitkeringsfactor	wijzi- gingen 2001	alge- mene muta- ties	cluster sociale dienst/ bijstand	cluster zorg	cluster bestuurs- organen	cluster overig	ontwik- keling uitk. basis
- inwoners	0,97			-0,37	1,34		
- ouderen	-0,36			-0,36			
- hh. met laag inkomen	-1,30		0,11	-1,41			
- bijstandsontvangers	6,07		4,98	1,09			
- uitvoeringskosten bijstand	11,39		11,39				
- uitkeringsontvangers	-0,99		0,10	-1,09			
- minderheden	0,07		0,07				
- regionaal klantenpotentieel	-0,33				-0,33		
- woonruimten	-0,28			-0,28			
- omgevingsadressendichtheid	-0,12				-0,12		
- vast bedrag iedere gemeente	14.537,72				14.537,72		
- vast bedrag voor Utrecht	9.715.523,10					9.715.523,10	
- uitkeringsfactor	0,021	0,023					-0,002

Tabel 3: Verdeeltabel 2002 (stand mei 2001; in euro)

maatstaven en uitkeringsfactor	bedragen per eenheid 2001 (stand mei 2001) volgens aangepast verdeeltelsel	wijzigingen 2002 volgens deze circulaire	bedragen per eenheid 2002 volgens deze circulaire
- OZB	-5,08		-5,08
- inwoners	147,21	0,62	147,83
- inwoners *bodemfactor buiten beb. kom	0,80		0,80
- jongeren	157,50	15,23	172,73
- ouderen	45,23	2,36	47,59
- huishoudens met een laag inkomen	366,20	1,97	368,17
- bijstandsontvangers	488,06	10,19	498,25
- uitvoeringskosten bijstandsontvangers	1.124,28	-8,06	1.116,22
- schaaftactor uitvoeringskosten bijstand	224.925,94		224.925,94
- uitkeringsontvangers	169,52	1,69	171,21
- minderheden	290,02	1,86	291,88
- lokaal klantenpotentieel	63,49	0,37	63,86
- regionaal klantenpotentieel	26,82	-0,17	26,65
- leerlingen (V)SO en VO	221,69	20,50	242,19
- land	33,50	0,45	33,95
- land *bodem totaal	1,05		1,05
- land *bodemfactor totale gemeente	18,92	1,17	20,09
- binnenwater	26,54	1,62	28,16
- buitenwater	26,84		26,84
- opp. bebouwing totaal	645,50		645,50
- opp. bebouwing in kom *bodemfactor kom	3.885,03		3.885,03
- opp. bebouwing buiten kom *bodemf. btn kom	1.828,25		1.828,25
- woonruimten	222,37	1,86	224,23
- woonruimten *bodemfactor kom	37,36		37,36
- woonruimten *bodem totaal	38,32		38,32
- opp. historische kernen, groep 1	7.458,13		7.458,13
- opp. historische kernen, groep 2	12.028,75		12.028,75
- opp. historische kernen, groep 3	20.615,98		20.615,98
- lengte historisch water	18,28		18,28
- hist. aantal woningen in bewoonde oorden	36,11		36,11
- hist. aantal woningen in hist. kernen	87,74		87,74
- stadsvernieuwing	122.853.664,60		122.853.664,60
- omgevingsadressendichtheid	56,03	-0,15	55,88
- omgevingsadressendichtheid *bodem totaal	-1,20		-1,20
- oeverlengte * bodemfactor totale gemeente	9,08		9,08
- oeverlengte *dichtheid *bodemfactor tot. gem.	4,54		4,54
- kernen	6.823,49		6.823,49
- kernen *bodemfactor buiten bebouwde kom	15.997,17		15.997,17
- bedrijfsvestigingen	116,26		116,26
- vast bedrag voor iedere gemeente	175.357,77	7.168,27	182.526,04
- vast bedrag voor Amsterdam	149.693.958,91		149.693.958,91
- vast bedrag voor Rotterdam	108.242.380,64		108.242.380,64
- vast bedrag voor Den Haag	77.048.503,48		77.048.503,48
- vast bedrag voor Utrecht	43.049.379,19		43.049.379,19
- vast bedrag voor de Waddengemeenten	149.950,63		149.950,63
- wadden, t/m 2500 inwoners	191,19		191,19
- wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	160,54		160,54
- wadden, vanaf 7501 inwoners	21,00		21,00
- extra leerlingen streekscholen	-	80,73	80,73
- extra groei jongeren	-	96,17	96,17
- extra groei leerlingen VO	-	133,81	133,81
- herindeling (basisbedrag)	264.177,46		264.177,46
- herindeling (per inwoner)	13,32		13,32
- verf. omvangrijke opgave woningbouw	571,39		571,39
- verf. gem. herindeling, startbijdrage	5.713,86		5.713,86
- uitkeringsfactor	1,193	0,018	1,211

**Tabel 4: Wijzigingen bedragen per eenheid verdeelmaatstaven
per cluster alsmede wijzigingen uitkeringsfactor voor 2002 (in euro)**

maatstaven en uitkeringsfactor	wijzi- gingen 2002	alge- mene muta- ties	cluster sociale dienst/ bijstand	cluster zorg	cluster wegen en water	cluster fysiek milieu	cluster bestuurs- organen	ontwik- keling uitk. basis
- inwoners	0,62					0,01	0,61	
- jongeren	15,23			15,23				
- ouderen	2,36			2,36				
- hh. met laag inkomen	1,97		1,58	0,39				
- bijstandsonvangers	10,19		10,19					
- uitvoeringskosten bijstand	-8,06		-8,06					
- uitkeringsontvangers	1,69		1,69					
- minderheden	1,86		1,04	0,82				
- lokaal klantenpotentieel	0,37			0,37				
- regionaal klantenpotentieel	-0,17			0,05			-0,22	
- leerlingen (V)SO en VO	20,50			20,50				
- land	0,45			0,45				
- land *bodemfactor tot.gem.	1,17				1,17			
- binnenwater	1,62			0,45	1,17			
- woonruimten	1,86			1,86				
- omgevingsadressendichtheid	-0,15			-0,11			-0,04	
- vast bedrag iedere gemeente	7.168,27						7.168,27	
- extra leerlingen streekscholen	80,73			80,73				
- extra groei jongeren	96,17			96,17				
- extra groei leerlingen VO	133,81			133,81				
- uitkeringsfactor	0,018	0,028						-0,010

Bijlage 3

**Overzicht van verdeelmaatstaven en bijbehorende bedragen per eenheid
voor 2002, gegroepeerd naar cluster**

Overzicht van verdeelmaatstaven en bijbehorende bedragen per eenheid voor het jaar 2002, gegroepeerd naar clusters (in euro, stand mei 2001)

	guldens per eenheid in basis	verdeelmaatstaf
cluster eigen inkomsten	-5,08 -23,04	OZB (per f 5000 waarde) woonruimten
cluster sociale dienst/bijstand	116,06 313,28 1.116,22 224.925,94 53,20 39,97	huishoudens met een laag inkomen bijsstandsontvangers uitvoeringskosten bijsstandsontvangers schaalfactor uitvoeringskosten uitkeringsontvangers minderheden
cluster zorg	39,51 172,73 47,59 209,86 184,97 118,01 218,67 14,15 17,43 242,19 5,30 5,30 21,07 14,52 -173.104,39 -172.803,07 -124.703,25 -58.016,88 80,73 96,17 133,81	inwoners jongeren ouderen huishoudens met een laag inkomen bijsstandsontvangers uitkeringsontvangers minderheden lokaal klantenpotentieel regionaal klantenpotentieel leerlingen (V)SO en VO land binnenwater woonruimten omgevingsadressendichtheid vast bedrag Amsterdam vast bedrag Rotterdam vast bedrag Den Haag vast bedrag Utrecht extra leerlingen streekscholen extra groei jongeren extra groei leerlingen VO
cluster kunst en ontspanning	22,61 36,09 8,94 0,59	inwoners lokaal klantenpotentieel regionaal klantenpotentieel woonruimten
cluster groen	27,03 65,57	inwoners woonruimten
cluster VHROSV	42,25 18,55 2,97 2,97 35,16 122.853.664,60 9,60 18.074,88	huishoudens met een laag inkomen minderheden land binnenwater woonruimten stadsvernieuwing omgevingsadressendichtheid vast bedrag voor iedere gemeente
cluster oudheid	4.686,09 33,55 87,74	opp. historische kernen (alle groepen) historisch aantal woningen in bewoonde oorden historisch aantal woningen in historische kernen
cluster riolering	1,05 -4,63 38,32 -1,20	land * bodem totaal woonruimten woonruimten * bodem totaal omgevingsadressendichtheid * bodem totaal
cluster wegen en water	19,69 0,80 6,40 16,90 20,09 18,23 17,03	inwoners inwoners * bodemfactor buiten bebouwde kom lokaal klantenpotentieel land land * bodemfactor totale gemeente binnenwater buitenwater

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	guldens per eenheid in basis	verdeelmaatstaf
cluster wegen en water (voortzetting)	3.885,03 1.828,25 12,77 37,36 4.570,62 13.157,85 18,28 21,08 9,08 4,54 15.997,17 18,62 -5.484,74	opp. bebouwing in kom * bodemfactor kom opp. bebouwing buiten kom * bodemfactor buiten kom woonruimten woonruimten * bodemfactor kom opp. historische kernen, groep 2 opp. historische kernen, groep 3 lengte historisch water omgevingsadressendichtheid oeverlengte * bodemfactor totale gemeente oeverlengte * dichtheid * bodemfactor totale gemeente kernen * bodemfactor buiten kom bedrijfsvestigingen vast bedrag voor iedere gemeente
cluster openbare orde en veiligheid	-2,88 1,28 5,12 2,50 2,50 9,81 255,88 29,58 2.772,04 2,56 13,40 6.823,49 9,16 9.113,82	inwoners klantenpotentieel lokaal klantenpotentieel regionaal land binnenwater buitenwater opp. bebouwing totaal woonruimten opp. historische kernen (alle groepen) hist. aantal woningen in bewoonde oorden omgevingsadressendichtheid kernen bedrijfsvestigingen vast bedrag voor iedere gemeente
cluster fysiek milieu	4,87 -0,81 6,28 -0,84 389,62 18,61 1,93 88,48 7.383,44	inwoners klantenpotentieel regionaal land binnenwater opp. bebouwing totaal woonruimten omgevingsadressendichtheid bedrijfsvestigingen vast bedrag voor iedere gemeente
cluster bevolkingszaken	9,38 14,69 13.347,21 689.715,23	inwoners minderheden vast bedrag voor iedere gemeente vast bedrag Den Haag
cluster bestuursorganen	8,92 5,94 -4,03 16,40 -4,65 81.961,34	inwoners klantenpotentieel lokaal klantenpotentieel regionaal woonruimten omgevingsadressendichtheid vast bedrag voor iedere gemeente
cluster overig/ algemene ondersteuning	18,70 52,15 58.130,09 149.867.063,30 108.415.183,71 76.483.491,50 43.107.396,07 149.950,63 191,19 160,54 21,00 264.177,45 13,32 571,39 5.713,86	inwoners woonruimten vast bedrag voor iedere gemeente vast bedrag Amsterdam vast bedrag Rotterdam vast bedrag Den Haag vast bedrag Utrecht vast bedrag Waddengemeenten wadden t/m 2500 inwoners wadden 2500-7500 inwoners wadden >7500 inwoners herindeling (basisbedrag) herindeling (per inwoner) verfijning omvangrijke opgave woningbouw verfijning gem. herindeling, startbijdrage

Bijlage 4

Volumina maatstaven 2001-2006

Volumina maatstaven 2001-2006

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste dynamische maatstaven van het gemeentefonds. Deze volumina vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2001 tot en met 2006.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2001-2006 (ramingen mei 2001)

Maatstaven	2001	2002	2003
- OZB ¹	384.343.820	390.626.004	396.783.275
- inwoners	15.995.249	16.111.119	16.224.119
- jongeren	3.897.870	3.930.870	3.967.870
- ouderen	2.172.190	2.196.190	2.221.190
- huishoudens met een laag inkomen	2.046.540	2.069.844	2.093.149
- bijstandsontvangers	361.150	363.450	363.750
- uitkeringsontvangers	1.451.380	1.468.391	1.481.551
- minderheden	1.150.000	1.192.000	1.232.000
- leerlingen (V)SO en VO (gewogen)	923.168	930.984	939.747
- oppervlakte bebouwing totaal	90.438	91.468	92.498
- woonruimten	7.201.074	7.283.074	7.365.074
- omgevingsadressendichtheid	13.364.934	13.629.643	13.893.015
- bedrijfsvestigingen	802.677	824.204	846.309

Maatstaven	2004	2005	2006
- OZB ¹	402.967.968	409.179.901	415.418.895
- inwoners	16.333.119	16.438.119	16.537.119
- jongeren	4.002.870	4.029.870	4.049.870
- ouderen	2.252.190	2.286.190	2.324.190
- huishoudens met een laag inkomen	2.116.453	2.139.757	2.163.062
- bijstandsontvangers	363.750	363.750	363.750
- uitkeringsontvangers	1.495.588	1.495.467	1.495.484
- minderheden	1.268.000	1.304.000	1.340.000
- leerlingen (V)SO en VO (gewogen)	948.036	954.431	959.168
- oppervlakte bebouwing totaal	93.528	94.557	95.587
- woonruimten	7.447.074	7.529.074	7.611.074
- omgevingsadressendichtheid	14.160.540	14.432.578	14.707.059
- bedrijfsvestigingen	869.006	892.313	916.244

¹ Op basis van € 2268 waarde per eenheid OZB.

Doorgaans zijn de volumemutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van het aantal inwoners of het aantal woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde percentuele groei van inwoners en woonruimten in de jaren 2002 tot en met 2006.

Tabel 2 Percentuele groei van inwoners en woonruimten 2002-2006

	2002	2003	2004	2005	2006
- inwoners	0,72	0,70	0,67	0,64	0,60
- woonruimten	1,14	1,13	1,11	1,10	1,09

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Samenvatting	3
1.1 Bestuurlijke aspecten	3
1.2 Financiële ontwikkelingen.....	4
2. Uitkeringsjaar 2001.....	6
2.1 Opbouw uitkeringen 2001	6
Algemene uitkering.....	7
2.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2001	7
2.3 Accres 2001	8
2.4 Reële accressen 2001 en 2002.....	9
2.5 Wachtgelden herindeling	11
2.6 Budget Waarderingskamer	11
2.7 FWI.....	11
2.8 Inkomensvoorziening kunstenaars (WIK).....	12
2.9 Vangnetregeling huursubsidie	13
2.10 Nieuwe vreemdelingenwet	13
2.11 Asielzoekers/GBA	14
2.12 Bruterij onkostenvergoeding gemeentebestuurders	15
2.13 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid.....	16
Overige uitkeringen.....	16
2.14 Suppletie-uitkering 2001-2004	16
Verzameltabel.....	16
2.15 Verzameltabel 2001	16
Voorschotbetalingen.....	17
2.16 Voorschotbetalingen 2001	17
3. Uitkeringsjaar 2002.....	18
3.1 Opbouw uitkeringen 2002	18
Algemene uitkering.....	19
3.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis 2002	19
3.3 Accres 2002	20
3.4 Budget A+O fonds	20
3.5 Leerlingenvervoer SBO	20
3.6 Dualisering gemeentebestuur.....	21
3.7 Grenswijziging Den Haag en omgeving	22
3.8 Algemene uitkering, uitkeringsfactor en bedragen per eenheid	22
Verzameltabel.....	23
3.9 Verzameltabel 2002.....	23
Voorschotbetalingen	24
3.10 Voorschotbetalingen 2002	24
4. Meerjarenperspectief.....	25
4.1 Opbouw uitkeringen 2003-2006	25
Algemene uitkering.....	26
4.2 Accressen	26
4.3 BTW-compensatiefonds	26

4.4 Meerjarige ontwikkeling uitkeringsfactor	27
Overige uitkeringen	28
4.5 Integratie-uitkering precariobelasting	28
Verzameltabel	28
4.6 Verzameltabel 2003-2006	28
5. Nominale ontwikkelingen	30
5.1 Algemeen	30
5.2 Nominale ontwikkelingen 2000-2002	30
6. Artikel 12 beleid	31
6.1 Herziening artikel 12-beleid en redelijk peil 2002	31
6.2 Kengetallen	32
7. Verdeelsysteem	33
7.1 Huisvesting onderwijs	33
7.2 Maatstaf OZB: rekentarief	34
7.3 Maatstaf stadsvernieuwing	36
7.4 Maatstaf herindeling: overgangsregeling Utrecht	36
8. Fiscale Zaken	38
8.1 Evaluatie lokale lastenverlichting (f 100,- maatregel)	38
8.2 Lokale lastenverlichting recreatiewoningen	38
8.3 Regeling diplomatieke en internationale vrijstellingen gemeentelijke belastingen	38
8.4 Tariefdifferentiatie	38
8.5 Kwijtschelding	39
9. Overige mededelingen	40
9.1 Evaluatie normering	40
9.2 De invoering van de euro	40
9.3 Financiële functie en de dualisering van het gemeentebestuur	41
9.4 Eigenheid van gemeenten: doorlichting van de comptabiliteitsvoorschriften	43
9.5 Respons: een bestuurlijke scan voor planning & control	44

Bijlagen

bijlage 1: leeswijzer

bijlage 2: verdeeltabellen 2001 en 2002

**bijlage 3: overzicht verdeelmaatstaven en bijbehorende bedragen per eenheid
voor 2002, gegroepeerd naar cluster**

bijlage 4: volumina maatstaven 2001-2006